

Judit Vinyals Santacana

HARRY POTTER I EL SEU EFECTE CINEMATOGRÀFIC EN EL TURISME.

TREBALL DE FI DE GRAU

dirigit pel Sr. Joaquim Queralt Basterra

Grau de Turisme

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Vila-seca

2020

Índex

INTRODUCCIÓ	6
1. TURISME CINEMATOGRÀFIC	8
TIPOLOGIES.....	14
HISTÒRIA, EVOLUCIÓ I PEL·LÍCULES CLAUS	17
2. EL FENOMEN HARRY POTTER	22
LOCALITZACIONS	25
<i>Londres.....</i>	<i>26</i>
<i>Sud-Oest del Regne Unit.....</i>	<i>27</i>
<i>Est del Regne Unit.....</i>	<i>29</i>
<i>Nord d'Anglaterra i Yorkshire.....</i>	<i>30</i>
<i>Escòcia.....</i>	<i>31</i>
<i>Irlanda.....</i>	<i>33</i>
IMPACTE	34
<i>Warner Bros. Studio Tour London – The Making of Harry Potter .....</i>	<i>51</i>
3. L'EFECTE HARRY POTTER AVUI EN DIA.....	56
PRODUCTES OFICIALS	56
<i>Universal Orlando Resort .....</i>	<i>57</i>
<i>Universal Studios Hollywood .....</i>	<i>60</i>
<i>Universal Studios Japan .....</i>	<i>62</i>
<i>Universal Studios.....</i>	<i>64</i>
<i>Harry Potter l'exhibició.....</i>	<i>66</i>
<i>Harry Potter i el llegat maleït .....</i>	<i>67</i>
<i>Harry Potter en concert.....</i>	<i>69</i>
PRODUCTES NO OFICIALS	70
<i>Wizard Week a Alnwick .....</i>	<i>70</i>
<i>Harry Potter i els festivals.....</i>	<i>70</i>
<i>Escola de Màgia i bruixeria Hogwarts.....</i>	<i>71</i>
<i>Harry Potter i el seu hotel .....</i>	<i>72</i>
<i>I més activitats màgiques... ..</i>	<i>72</i>
CONCLUSIONS	75
BIBLIOGRAFIA.....	76
ANNEXES	83

Índexs de continguts

Índex d'il·lustracions

Il·lustració 1. Imatges de l'anunci <i>The One Sport</i>	12
Il·lustració 2. Decorats, reals i imitats de El Senyor dels Anells, La Guerra de les Galàxies i Casablanca.	13
Il·lustració 3. Localitzacions escenes "Sexe a Nova York".	15
Il·lustració 4. Cases de famoses a NYC (2012).....	15
Il·lustració 5. <i>The Wizarding World of Harry Potter</i> de Orlando, Florida.....	16
Il·lustració 6. Caràtules dels llibres i les pel·lícules de Harry Potter en ordre.....	23
Il·lustració 7. Mapa del Regne Unit i Irlanda amb localitzacions de Harry Potter.	25
Il·lustració 8. Captura de Harry Potter i la cambra dels Secrets a l'exterior de l'estació de <i>St. Pancras</i>	26
Il·lustració 9. Mapa de Londres amb les localitzacions de Harry Potter.	26
Il·lustració 10. Escenes de la saga fotografiades en els interiors de la catedral..	27
Il·lustració 11. Imatges de la Universitat <i>Christ Church</i> a la realitat i en escenes.	28
Il·lustració 12. Imatges de la Biblioteca <i>Bodleian</i> a la realitat i en escenes.....	28
Il·lustració 13. <i>Hardwick Hall</i> editat per la pel·lícula i en realitat.....	29
Il·lustració 14. Escenes fotografiades en els patis del Castell <i>Alnwick</i>	30
Il·lustració 15. Escena de Harry Potter i el calze de foc amb la cascada <i>Steall</i> de fons.	31
Il·lustració 16. Escenes rodades al llac <i>Shiel</i>	31
Il·lustració 17. Escenes rodades al llac <i>Eilt</i>	32
Il·lustració 18. Escenes de Harry Potter i la cambra secreta al viaducte <i>Glenfinnan</i>	32
Il·lustració 19. Imatge promocional de El misteri del Príncep als <i>Cliffs of Moher</i> .	33
Il·lustració 20. Productes turístic de Harry Potter al Regne Unit.....	34
Il·lustració 21. Carretó de la botiga oficial de Harry Potter a Londres.	36

Il·lustració 22. Imatges de les activitats fetes al Castell d' <i>Alnwick</i>	43
Il·lustració 23. Decoració i còctels del bar <i>Perilous Potion</i> a Edimburg.	47
Il·lustració 24. <i>Hogwarts Express</i> , Maqueta castell, Carreró <i>Diagon</i> i El Gran Menjador.	52
Il·lustració 25. Entrada al parc i obsequi que donen amb les entrades paquet. ..	53
Il·lustració 26. Mapa Universal Orlando Resort.	57
Il·lustració 27. Imatges del parc <i>The Wizarding World of Harry Potter</i> , Orlando.	58
Il·lustració 28. Mapa Universal Studios Hollywood.....	60
Il·lustració 29. Imatges del <i>The Wizarding World of Harry Potter</i> , Hollywood.	61
Il·lustració 30. Mapa Universal Studios Japan.....	62
Il·lustració 31. Imatges del <i>The Wizarding World of Harry Potter</i> d'Osaka.	63
Il·lustració 32. Imatges dels objectes de Harry Potter l'Exhibició.	67
Il·lustració 33. Portada del llibre i imatge promocional de l'obra.....	68
Il·lustració 34. Imatges promocionals de <i>LeakyCon</i> a Orlando i Denver.	71
Il·lustració 35. Habitacions de l'hotel <i>The Georgian House</i> , Londres.....	72
Il·lustració 36. Mapa del tour de Harry Potter.....	74

Índex de gràfics

Gràfic 1. Número de turistes internacionals en milers a Nova Zelanda (1997-2019).....	19
Gràfic 2. Número de turistes en milers a Nova Zelanda (2006-2018).	20
Gràfic 3. Mitjana d'opinions sobre l'elecció de la destinació gràcies al turisme cinematogràfic (en percentatge).....	21
Gràfic 4. Número de visites en milers de Lacock Abbey and Fox Talbot Museum (2010-2019).....	37
Gràfic 5. Número de visites en milers de Ashridge Estate (2007-2018).	40
Gràfic 6. Número de visites en milers de Hardwick Hall (2010-2019).	41

Gràfic 7. Número de visites en milers dels Cliffs of Moher (2007-2018).....	50
Gràfic 8. Ingressos anuals de Warner Bros. Studio Tour London - The Making of Harry Potter en lliures (2012-2018).	55
Gràfic 9. Número de visites en milers als parcs Universal Studios (2010-2018).	64
Gràfic 10. Posició global entre els parcs d'atraccions més visitats (2010-2018).	65

Índex de taules

Taula 1. Títols i estrenes dels llibres i pel·lícules de Harry Potter	22
Taula 2. Preu entrades a l'abadia de Lacock.	38
Taula 3. Preus Christ Church.	39
Taula 4. Preu entrades a Hardwick Hall.	42
Taula 5. Visites als Jardins d'Alnwick.	44
Taula 6. Preus al castell d'Alnwick.	44
Taula 7. Preus al museu i la sala dels tresors de la Catedral de Durham.	45
Taula 8. Número de visites a les atraccions gratis i de pagament d'Escòcia (2009-2012).....	47
Taula 9. Preus als Cliffs of Moher.	50
Taula 10. Preu entrades al parc Warner Bros. Studio Tour London - The Making of Harry Potter.	53
Taula 11. Ingressos als Estudis Warner Bros i del tour de Harry Potter (2012-2016).	54
Taula 12. Preus entrades Universal Orlando Resort.	59
Taula 13. Preus entrades Universal Studios Hollywood.	61
Taula 14. Preus entrades Universal Studios Japan.	63

Introducció

El motiu personal pel qual he escollit fer aquest treball és per la meva passió per viatjar i per la saga de Harry Potter. Quan jo vaig viatjar a Londres vaig voler anar als Estudis Warner Bros que es troben a la ciutat, però no quedaven entrades així que sé del tot segur que tornaré a Londres per poder visitar els estudis. No només a Londres, sinó que fa temps que penso a viatjar a Escòcia i Irlanda donant èmfasi a les localitzacions de Harry Potter.

Arran d'aquests viatges que vull fer i de parlar amb fanàtics de Harry Potter que també tenen un interès a viatjar a Londres, Escòcia i Irlanda, vaig pensar que era un bon estudi a fer. Harry Potter va ser una gran part de la infància de moltes persones, però quin és el seu abast en el món turístic? Quin impacte segueix tenint Harry Potter avui en dia?

Aquest treball de Final de Grau, doncs, està enfocat en resoldre la següent pregunta d'investigació: L'efecte de Harry Potter en el turisme segueix present 23 anys després de la seva primera publicació?

Per posar la situació en context i respondre aquesta pregunta s'han formulat tres objectius principals:

- Veure com afecten les pel·lícules i sèries al turisme arreu del món.
- Conèixer l'impacte de la saga de J. K. Rowling en el turisme del Regne Unit i la resta del món.
- Conèixer l'oferta turística lligada a Harry Potter que encara perdura i que es crea en l'actualitat.

El primer objectiu serveix per veure l'impacte en el turisme de les pel·lícules i sèries, el ja conegut turisme cinematogràfic. Per l'assoliment d'aquest objectiu s'observarà i s'estudiarà a través d'exemples –de diferents pel·lícules i sèries que han produït un gran impacte en el turisme– en determinades zones.

Previ a l'anàlisi d'aquest impacte, s'estudiarà què és el turisme cinematogràfic, quan va començar i quines tipologies d'aquest existeixen. El treball serà enfocat sobretot en l'impacte turístic que va generar la saga cinematogràfica de Harry Potter en el Regne Unit i també en altres països com Irlanda o els Estats Units.

Pel segon i tercer objectius es necessita una petita introducció en el món màgic de la J. K. Rowling¹, l'escriptora de la saga. La saga de Harry Potter va publicar el primer llibre l'any 1997 i la setena –i última– entrega va ser el 2007. A la gran pantalla la quantitat d'anys entre la primera i la darrera entrega també va ser de deu anys, tot i que la primera estrena va ser el 2001 i en el 2011 va estrenar-se la vuitena i última pel·lícula. Fa per tant, en el present 2020, nou anys que es va estrenar la darrera pel·lícula de la saga. Aquest desquadrament que hi ha entre el nombre de llibres i pel·lícules és degut al fet que de l'últim llibre se'n van fer dues pel·lícules.

Els segon i tercer objectius esmentats van més encaminats a resoldre la pregunta inicial. Amb el segon objectiu es vol conèixer l'impacte generat per les pel·lícules, en canvi el tercer –lligat de les dades extretes del segon– és conèixer l'oferta turística que s'ha creat entorn el nom de Harry Potter i que encara ara en el 2020, persisteix.

Per aconseguir aquests objectius, el treball es divideix en tres apartats. En el primer es parla del turisme cinematogràfic en general entrant en què és, en les tipologies d'aquest, la seva història i pel·lícules claus gravades arreu del món.

Posteriorment el treball es centra en la saga màgica: dividit en una introducció dels llibres i pel·lícules de la saga, les localitzacions on es va gravar i l'impacte en el turisme que hi va haver una vegada les pel·lícules van estrenar-se.

Finalment el treball s'acaba amb la investigació de productes i serveis relacionats amb Harry Potter que avui en dia hi ha al món del turisme.

Durant la realització del treball la informació s'extreu i s'analitza de diferents pàgines webs que tracten del turisme com és *Hosteltur* o pàgines oficials de diverses *films office*, però també pàgines webs menys oficials com pàgines d'agències de viatges o *blogs* personals de viatgers. També s'extraurà molta informació de diversos estudis, tant en anglès, castellà i català o declaracions com la de *Spain Film Commission* en la roda de premsa "*Shooting in Spain*".

---

¹ J. K. Rowling correspon a Joanne Rowling, nascuda el 31 de juliol de 1965 a Yate, Anglaterra. És mundialment coneguda per ser l'escriptora de la saga màgica de Harry Potter i la saga Bèsties fantàstiques. També escriu sota el nom "*Robert Galbraith*" i, tot i que pocs, ha escrit més llibres fora de la saga i preqüela, concretament "*Les rondalles del bard Gallard*" (2008), "*La vacant imprevista*" (2012) i una saga de detectius "*Cormoran Strike*" que té un total de quatre llibres (2013-2018).

1. Turisme cinematogràfic

Per tal de començar aquest treball és necessari començar amb una base, la qual en aquest cas és saber què és el turisme cinematogràfic. El 1992 el concepte de “turisme cinematogràfic” va inventar-se, tot i que inicialment era conegut com a “turisme introduït pel cinema”. El turisme cinematogràfic és una tipologia del turisme, però existeixen varies definicions amb un mateix fi. En aquest treball se’n mostren tres de diferents, la primera de la Viquièdia diu el següent:

“El turisme cinematogràfic és l'activitat d'oci que està lligada a ubicacions geogràfiques relacionades amb el cinema. En algunes pel·lícules, els llocs de rodatge poden arribar a ser tan important com els actors i aquests poden despertar el desig de viatjar als espectadors.” (Viquièdia, 2019)

La segona definició és extreta de la “Declaració de Valladolid pel desenvolupament d’una estratègia espanyola de foment del turisme cinematogràfic” que va fer la *Spain Film Comision* l’any 2016 durant una roda de premsa que portava el nom de “Shooting in Spain”. En aquesta declaració es van reunir els integrants de diverses *Film Comisions* espanyoles i la principal *Spain Film Comision*, on es va redactar la següent definició:

“El turismo cinematográfico, o turismo inducido a través del cine y la televisión, internacionalmente denominado Screen Tourism (...). Se trata de una nueva tipología del turismo que responde a un desplazamiento del interés de los nuevos consumidores culturales hacia las industrias creativas, y en particular las artes audiovisuales.”
(Spain Film Comision, 2016)

Per últim s’ha extret la definició del llibre “*The long tail of tourism: Holiday niches and their impact on mainstream tourism*” escrit per Alexis Papathanassis i publicat el 2011. En aquest llibre l’autor parla de diferents nínxols del turisme tan curiosos com són el turisme militar, el turisme de drogues o sexual i de més típics com l’enoturisme, el turisme MICE i entre d’altres, clarament, el turisme cinematogràfic el qual defineix de la següent manera:

“Film tourism can be defined as a branch of cultural tourism and refers to the growing interest and demand for locations which became popular due to their appearance in films and television series. (...) Zimmermann describes film tourism as all forms of travelling to destinations, which in general enable a connection with the world of film.” (Papathanassis, 2011)

Traduït al català: *“El turisme cinematogràfic es pot definir com una branca del turisme cultural i fa referència al creixent interès i demanda de localitzacions que es van popularitzar per la seva aparició a pel·lícules i sèries de televisió. (...) Zimmermann descriu el turisme cinematogràfic com totes les formes de viatjar a destinacions, que permeten en general una connexió amb el món del cinema.”*

A més, l'autor també comenta que:

“Film tourism does not serve a specific target segment. Every movie has its own target market which in itself differs to a certain extent regarding its profile, behaviour and psychographics. Some destinations, characters or stories, shown in movies or TVseries, attract a bigger part of the population, (...) whereas others catch the attention of a smaller group, since they are movies published in a smaller geographic area (...).” (Papathanassis, 2011)

Traduït al català: *“El turisme cinematogràfic no serveix per a un segment objectiu específic. Cada pel·lícula té el seu propi mercat objectiu que, per si mateix, difereix fins a cert punt pel que fa al seu perfil, comportament i psicografia. Algunes destinacions, personatges o històries, que es mostren en pel·lícules o sèries de televisió, atrauen una part més gran de la població, (...) mentre que d'altres criden l'atenció d'un grup més reduït, ja que són pel·lícules publicades en una zona geogràfica més petita (...).”*

Com es pot observar a través de les tres definicions que tenim en els paràgrafs anteriors, el turisme cinematogràfic sorgeix d'un interès de viatjar a un destí després de veure'l en una pel·lícula o sèrie amb aquelles localitzacions. Però va més enllà d'això, ja que existeixen diferents motius pels quals la gent fa turisme cinematogràfic i es creen noves i diferents ofertes a cada localització.

La part més positiva del turisme cinematogràfic és que no té un públic en concret. Aquesta tipologia és molt ample, ja que primer de tot engloba tots els gèneres, totes les edats i tot grup de persones –famílies, parelles, amics, gent sola, viatgers de luxe, viatgers que vigilen l'economia, gent que va d'hotel i gent que va de càmping, etc–. Ja no només això, sinó que també pot agafar des de la gent més “*friqui*” que vol viure el mateix que els seus personatges preferits i per això van a les localitzacions, a la gent menys “*friqui*” que simplement veu les localitzacions i viatgen just allà perquè els hi ha agradat el paisatge.

Com a detall curiós que existeix en relació amb el terme “*friqui*” i la relació amb el cinema és el dia que es celebra el “dia de l'orgull *friqui*”. La celebració d'aquest dia va adjudicar-se al 25 de maig, ja que va ser el 25 de maig de 1977, ara fa quaranta-tres anys, quan va estrenar-se la primera pel·lícula de La Guerra de les Galàxies. Amb aquest dia els “*friquis*” van voler demostrar que no havien de ser repudiats, menyspreats només per tenir unes aficions diferents de les “populars” i més acceptades a llegir còmics o jugar a jocs de rol.

Després del parèntesi i tornant al tema: Cada turista és diferent pels motius pels quals elegeix el seu destí, però no només això, sinó que també és diferent la seva fidelització a aquesta tipologia de turisme. Un turista cinematogràfic pot fidelitzar-se, o no, de diferents maneres:

- Fer un viatge per motius cinematogràfics i no tornar a triar mai un destí per aquest motiu.
- Triar el mateix destí varies vegades per la mateixa pel·lícula/saga/sèrie o canviant-la.
- Triar un destí diferent cada vegada que viatgi, seguint la mateixa pel·lícula/saga/sèrie o canviant-la.

S'ha de comentar també que quan es parla del turisme cinematogràfic, no és només aquell que ve a partir de les sèries o pel·lícules. Engloba també a més productes audiovisuals com són els anuncis publicitaris, curtmetratges, documentals, videoclips i més.

Tots aquests productes audiovisuals poden crear un interès als seus espectadors perquè tinguin curiositat per una destinació, però no només es

necessari que s'hi facin rodatges, que un trama hi transcorri o que sigui font d'inspiració per les autores o productores. La feina va més enllà i es pot veure en les diferents tipologies (en el següent apartat), però també hi ha una tasca que s'ha de fer des de la destinació perquè les espectadores d'aquestes produccions es converteixin en turistes segures.

Primer de tot, i com ja és conegut, les destinacions han d'atraure les productores perquè s'hi facin rodatges, però el segon objectiu que tenen una vegada aconseguit el primer, és el d'aconseguir aquest viatge dels espectadors.

Per aconseguir aquest objectiu la mateixa destinació ha de realitzar una promoció una vegada estrenada aquesta producció cinematogràfica, junt amb la feina que s'ha de fer des d'un principi amb la productora.

Si posem aquest segon objectiu en exemples: com a feina ben feta es troba Nova Zelanda amb la saga de "El Senyor dels Anells" o el Regne Unit amb la saga de "Harry Potter", casos dels quals es parlarà durant el treball. Però també hi ha mala praxi com és el cas de Tarragona.

En aquest cas no va tan lligat a les pel·lícules –com en els dos casos anteriors– i la importància no és tan gran, ja que es tracta d'un anunci, tot i això Tarragona no ho va saber aprofitar. L'any 2012 la marca "*Dolce&Gabbana*" va realitzar el rodatge de l'anunci per la seva fragància "The One Sport" a l'amfiteatre romà de la ciutat.

Posteriorment, el més important després d'un rodatge és deixar clar que el lloc on s'ha realitzat el rodatge és la mateixa destinació, en aquest cas Tarragona. A partir d'aquest anunci que es va gravar els òrgans encarregats de fer la promoció –i realitzar aquest primer pas– no ho van fer.

Encara que en el mateix vídeo es vegi una panoràmica de l'amfiteatre tarragoní al costat del mar –com es pot veure en la "Il·lustració 1. Imatges de l'anunci The One Sport"– hi havia gent inclòs de la mateixa Tarragona que pensava que l'anunci s'havia gravat al Colisseu de Roma.

Il·lustració 1. Imatges de l'anunci *The One Sport*.

Font: Elaboració pròpia a partir de captures del vídeo de (Dolce&Gabana, 2012)

Aquest ja és un gran exemple de la feina mal feta que es va fer des dels òrgans de promoció de Tarragona per aprofitar la situació i a la vegada, una demostració de la importància de fer bé aquesta tasca i saber-ho gestionar de manera que la major part possible de les espectadores tinguin ganes de visitar Tarragona i el seu amfiteatre.

És tan important la visió que tenen els turistes d'una destinació, que inclòs imatges que no s'han rodat en un lloc, són associades a aquest mateix perquè així és interpretat. Aquest factor és molt important, el "component psicològic", el qual fa que inclòs les mateixes destinacions canviïn o creïn noves localitzacions que apareixen en les pel·lícules.

Les localitzacions poden ser edificis reals que existeixen a la destinació però els hi donen una altra utilitat –una casa que utilitzen d'hotel– o localitzacions inventades que són gravades en un estudi.

Seguidament hi ha tres exemples diferents per explicar diversos casos:

- El primer tracta de la saga de "El Senyor dels Anells" que va deixar part dels decorats de "*Hobbiton*"² a Nova Zelanda perquè des del mateix país així es va demanar. Aquest país ha fet una excel·lent gestió des del principi.

---

² *Hobbiton* és una regió que forma part de la "Terra Mitjana" com és conegut el món fictici de la saga de El Senyor dels Anells.

-El segon exemple és de la saga “*La Guerra de les Galàxies*”: a Chott el Djerid, Tunísia. Allà es van gravar unes escenes on apareixien uns cràters (artificials) on va aparèixer per primera vegada el personatge del *Luke Skywalker*. Escenes de la pel·lícula “Episodi IV: Una nova esperança” i “Episodi II: L’atac dels clons”. Després de la primera pel·lícula esmentada –gravada el 1977– l’iglú es va desmuntar i es va tornar a construir per la segona pel·lícula. Però no va ser fins més tard que va ser restaurat, però per un fan de la saga.

-L’últim exemple és de la pel·lícula *Casablanca*, rodada el 1942, es va inspirar en la novel·la “*Everybody comes to Rick’s*”, cafè que a la pel·lícula van crear en els estudis Warner Bros. (Califòrnia) per gravar-hi. Va ser tanta la importància que la ciutat va decidir reproduir-lo a la vida real.

Il·lustració 2. Decorats, reals i imitats de El Senyor dels Anells, La Guerra de les Galàxies i Casablanca.

Font: (MiticViatges, 2019), (ABC, 2017) i (Vanidades, n.d.)

El valor que li donen les pròpies destinacions en aquests decorats els ajuda a fer imatge de destí o inclòs de país i aquesta imatge és molt important quan es parla del món turístic.

El fet de poder lligar la pròpia destinació a una pel·lícula –o varies– que han sigut molt importants en la història del cine o que té molt de pes és una forta atracció pel turisme i, tot i que si que cal un esforç previ per cridar els productors i després per aprofitar la situació, no necessita una gran tasca de manteniment, arriba arreu del món i n’hi poden treure profit molta diversitat d’empreses.

Tipologies

Com s'ha esmentat no només existeixen diferents tipologies de turistes cinematogràfics, sinó que aquest tipus de turisme s'arriba a dividir en sis categories diferents. Aquestes sis són definides pels motius pel qual es realitza el viatge i són les següents (Viquièdia, 2019):

- **Territoris on l'argument de la sèrie o pel·lícula transcorre i és desenvolupat.** Aquest territori on succeeix la trama pot ser real o no, ja que la pel·lícula pot fer creure que la història passa en un lloc, quan realment es grava en una altra localització.

- **Per exemple:** Escòcia on es desenvolupa la trama de "Braveheart" –tot i que realment va ser gairebé en la seva majoria gravat a Irlanda–; Nova York i Barcelona on transcorre i on també es van gravar les històries de "Sexe a Nova York" i "Vicky, Cristina, Barcelona" respectivament de les ciutats esmentades.

- **Localitzacions on transcorren els rodatges de les produccions cinematogràfiques.** En aquest cas, i en relació amb l'anterior classificació, és el lloc real on es graven les pel·lícules, independentment de la trama amb la qual pot tenir relació o ser la ubicació d'una trama fantàstica i inventada. Aquesta localització pot ser un estudi o, junt amb l'anterior, paisatges naturals, edificis, espais petits com ciutats o un conjunt de localitzacions com pot ser un país sencer.

- **Per exemple:** Irlanda, seguint amb "Braveheart", que és on realment va ser gravada la pel·lícula; Nova Zelanda on es va gravar la famosa saga de "El Senyor dels Anells"; Girona on es va gravar "Joc de Trons" –imitant una localització fantàstica dels Set Regnes de Ponent, que ve a recordar a l'Europa Medieval–; o amb exemples reals com són els mateixos exemples esmentats en el punt anterior de "Sexe a Nova York" i "Vicky, Cristina, Barcelona".

En la següent pàgina es pot observar un mapa (Il·lustració 3. Localitzacions escenes "Sexe a Nova York") de Manhattan amb diverses localitzacions on es van gravar les escenes de la pel·lícula i on transcorre la trama la mateixa.

II-il·lustració 3. Localitzacions escenes “Sexe a Nova York”.

Font: Tour de Sex and The City en Nueva York | Vivalaventura.es (Vivlaventura, 2020)

- **Localitzacions** –majoritàriament ciutats importants– **on es troben situats els estudis cinematogràfics grans.**

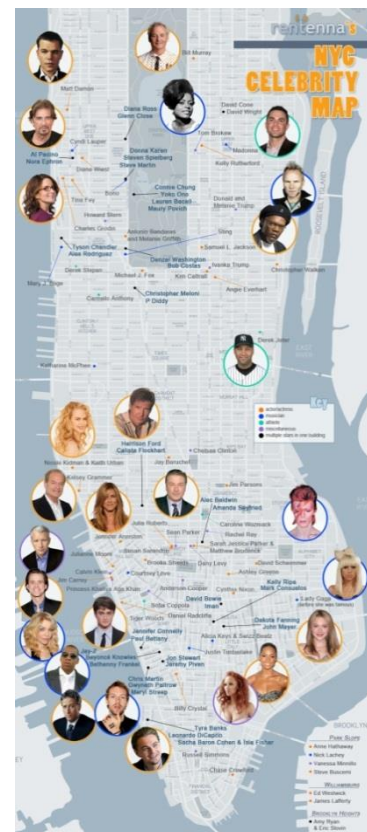
- **Per exemple:** A Londres on es troben els “BBC Films”; a Los Angeles, en el districte de Hollywood on es troben “20th Century Studios” o “Paramount Pictures” i en el districte de Burbank on es troben “Walt Disney Pictures” o “Warner Bros.”.

- Lligades una mica a les localitzacions d’aquests estudis cinematogràfics es troben les **poblacions relacionades amb les actrius i directores** –junt amb demés gent del sector cinematogràfic com productores i guionistes–, és a dir, on habiten i fan vida aquestes.

- **Per exemple:** A Hollywood o Palm Springs, zones ubicades a Los Angeles; a Manhattan, Nova York (II-il·lustració 4. Cases de famoses a NYC (2012)) on habiten moltes famoses relacionades amb el sector i per on es fan *tours* per veure les cases i mansions.

II-il·lustració 4. Cases de famoses a NYC (2012).

Font: Domicilis de famosos en Nueva York | El blog de Father Gorgonzola (Souvirón, 2012)

-Localitzacions on, entre altres **activitats d'oci relacionades amb el sector**, es realitzin cerimònies de premis, festivals de cinema o inclòs projeccions de pel·lícules a l'aire lliure –des de projeccions importants com no tan importants, com els cinemes a l'aire lliure en places i jardins–.

- **Per exemple:** Cerimònies de premis com els Òscars, els Globus d'Or, els EMMY o els Goya; i festivals com el de Sitges, Màlaga o San Sebastian a la regió espanyola i festivals fora d'Espanya com són els de Canes, Venècia i Berlín.

-**Localitzacions d'oci i cultura relacionades amb el cinema.** Aquestes poden anar des de places, passant per museus i acabant en parcs temàtics o d'atraccions, entre moltes altres. Poden estar en ciutats grans i importants, però també en ciutats i pobles més petits.

- **Per exemple:** A escala catalana hi ha el Museu del Cinema a Girona, a Espanya s'hi pot trobar el "Parc Warner" de Madrid, a Europa hi ha el famós parc "Disneyland Paris" que es troba en la mateixa ciutat i fora Europa es pot trobar "The Wizarding World of Harry Potter" que separat en dues parts, una d'elles està al parc temàtic "Islands of Adventure" al parc que té Universal a Orlando (Florida, Estats Units).

Il·lustració 5. The Wizarding World of Harry Potter de Orlando, Florida.

Font: The Wizarding World of Harry Potter | Universal Orlando Resort (Visit Orlando, 2019)

Història, evolució i pel·lícules claus

El 22 de març del 1895 els germans *Lumière* van projectar la pel·lícula “*La salida de los obreros de la fábrica Lumière*”, una gravació de 46 segons que va marcar l'inici del cinema. No obstant el turisme cinematogràfic va néixer anys més tard.

El 1953 es va estrenar la pel·lícula dirigida per *William Wyler* i protagonitzada per *Audrey Hepburn* i *Gregory Peck*, “*Vacances a Roma*”. La pel·lícula, guanyadora de tres premis Oscars, va ser totalment gravada a Roma, perquè el director així ho va voler. Van ser gravats els carrers de Roma, els seus monuments, la seva cultura i la seva gent.

La pel·lícula va marcar l'inici del turisme cinematogràfic. A més “*Vacances a Roma*” sense esperar-ho va fer una publicitat de la ciutat impressionant, donant-li una imatge de la ciutat on tot és possible, una ciutat on l'amor pot amb tot. Milers de persones van enamorar-se de la pel·lícula i van acabar viatjant a Roma, per viure les mateixes experiències, aventures, per veure i viure el que havia viscut *Audrey Hepburn* en el seu paper de princesa de l'est, Anna.

A partir de l'èxit de la pel·lícula “*Vacances a Roma*”, el turisme cinematogràfic ha anat increment i això ha provocat que des dels òrgans de govern es creïn les “comissions de cinema” (més conegudes com a *Film Comision*). Aquestes funcionen durant tot l'any, no només després que una pel·lícula hagi estat gravada en la seva destinació. Primer de tot fan promoció a les indústries del cine i televisió (per fer sèries, anuncis, programes, reportatges, etc), si aquests productors volen venir a visitar el lloc per si és l'adequat, des dels *Film Comision* els hi fan l'acompanyament necessari. Una vegada les productores decideixen que volen gravar a la destinació, les *Film Comision* s'encarreguen de donar-los tot el que necessiten, des d'allotjament i recomanacions de restauració fins a facilitar els permisos de gravació, per tallar carrers, per posar grues i tot el que sigui necessari durant el rodatge.

Com ja s'ha esmentat l'increment del turisme relacionat en elegir les destinacions a partir de veure-les a la gran pantalla no ha parat d'incrementar arran de “*Vacances a Roma*” i han sigut moltes les pel·lícules que han acabat convertint-se en una promoció pel turisme d'una destinació després de la seva

estrena. El 1995 es va publicar *Shot on this site* (en català, "Rodat en aquest lloc") la primera guia turística on apareixien diversos escenaris (ubicats en països diferents) on es podien veure les localitzacions de les pel·lícules més famoses.

Deliverance el 1972, *Encontres a la tercera fase* (*Close Encounters of the Third Kind*, en versió original) el 1977, *Mad Max* el 1980, *Ballant amb llops* el 1990 o *Thelma i Louise* el 1991 són només alguns dels molts exemples de pel·lícules que van seguir l'impacte de *Vacances a Roma*, incrementant el nombre de visites a la destinació on van estar gravades.

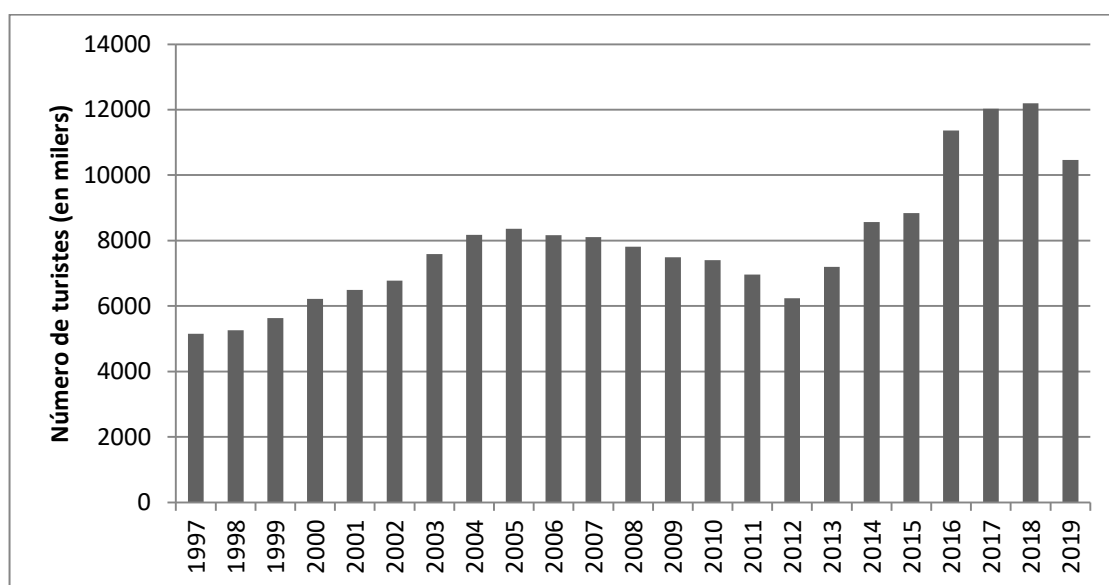
La *London Film Comision* va fer un estudi on va indicar que "el turisme augmenta en més d'un 20% l'any següent a l'èxit d'una pel·lícula important" (Smith, 2003). En relació Hosteltur va publicar que cada any són més de 40 milions de turistes que viatgen gràcies al cinema i elegeixen les destinacions per alguna pel·lícula o sèrie. En una investigació de la Universitat de Wolverhampton es va demostrar que els beneficis de turisme cinematogràfic anaven més enllà que només generar turisme, sinó que també creaven nous llocs de treball, generen ingressos i ensenyen les ubicacions (les destinacions) al món.

Una de les primeres destinacions, més conegudes i que més va notar els impactes del turisme cinematogràfic, és Nova Zelanda. El desembre del 2001 va estrenar-se a la gran pantalla la primera entrega de la trilogia de El Senyor dels Anells (*El Senyor dels Anells: La Germandat de l'Anell*). Les dues següents entregues van estrenar-se el 2002 (*El Senyor dels Anells: Les dues torres*) i el 2003 (*El Senyor dels Anells: El retorn del rei*). Posteriorment, onze anys més tard es van estrenar les tres pel·lícules de El Hobbit, *Un viatge inesperat* (2012), *La desolació de Smaug* (2013) i *La batalla dels cinc exèrcits* (2014).

Les tres primeres pel·lícules es van gravar a la vegada i no hi havia previsió de rodar-ne més i la productora (com ja s'ha esmentat) va deixar parts del decorat, així el país ho va poder aprofitar per fer turisme. I així va ser, milers d'aficionats a la trilogia van decidir escollir Nova Zelanda com a destinació per viatjar.

Com es pot observar en el següent gràfic, les turistes internacionals a Nova Zelanda estaven en augment, tot i que l'increment no era molt significatiu. Al 2013 hi va haver el major augment amb un 12% arribant a les 7.586.243 de turistes. Tot i que l'increment va seguir fins el 2006 quan va començar a decaure. No va ser fins el 2013, després de l'estrena de "El Hobbit" quan el nombre de turistes va tornar a augmentar, passant de decaure un 10% a incrementar en un 15% i un 19% l'any següent. L'any 2018 van arribar als 12.193.145 turistes, sent el pic més alt, que va tornar a decaure al 2019 i segurament baixarà encara més aquest 2020.

Gràfic 1. Número de turistes internacionals en milers a Nova Zelanda (1997-2019).

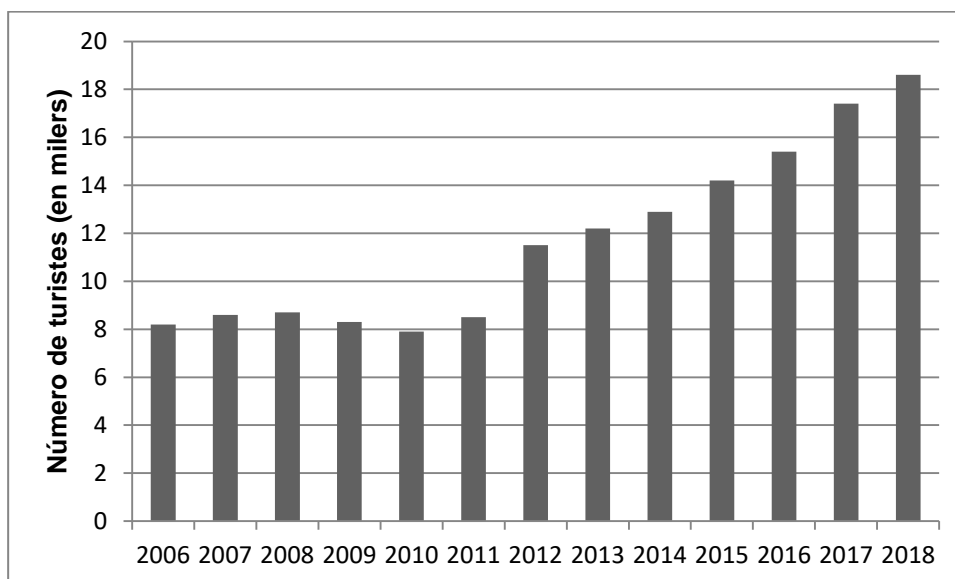

Font: International Visitor Survey: Place visited (RTO) (Statiscs New Zealand, 2020)

Joc de Trons a Croàcia és un altre dels exemples, aquesta de vegada una sèrie, de com gravar en una destinació pot repercutir en el turisme d'aquesta. La sèrie va utilitzar diverses localitzacions del país, sobretot de la ciutat costera de Dubrovnik, per representar escenaris de la sèrie fantàstica. Aquests escenaris van aparèixer al 2012, quan es va estrenar la segona temporada.

El nombre de visitants van passar de 8,5 milions de visitants a l'any 2011 a augmentar un 35% arribant als 11,5 milions. Des de llavors el nombre de visitants que han anat al país no ha parat d'augmentar i al 2018 l'augment respecte el 2011 va ser del 62%.

Gràfic 2. Número de turistes en milers a Nova Zelanda (2006-2018).

Font: Number of arrivals in tourist accommodation in Croatia from 2006 to 2018* (Statista Research Department, n.d.)

Per altra banda, *Hosteltur* després de l'estrena de la sisena temporada de *Joc de Trons* va publicar un anàlisi que s'havia fet després d'analitzar els usuaris de *TripAdvisor*. Aquest anàlisi observava l'increment dels usuaris en l'interès cap a les localitzacions espanyoles que havia sigut utilitzades per gravar diverses escenes de la temporada. En aquest anàlisi es podia veure que els increments arribaven a ser del 488% (en el cas del castell de Zafra a Campillo de Dueñas; al poble en si va ser del 291%) i a la resta de destinacions va ser molt menor, a Girona, per exemple, va ser del 19% (Statista Research Department, n.d.).

Altres pel·lícules i series que han sigut claus per atraure aquest turisme cinematogràfic han sigut a destinacions com Nova York (*Friends*, *Sexe a Nova York*, *Esmorzant amb diamants*), a Kenia (*Memòries d'Àfrica*), a Jordània (*Indiana Jones i l'última croada*), a Tunísia (*La Guerra de les Galàxies*), a Cambodja (*Tomb Raider*), a Tailàndia (*La Platja*, *Impossible*, *Ressaca 2*. Ara a Tailàndia!), a Tokio (*Lobezno immortal*, *Lost in translation*, *Kill Bill*, *Big Hero 6*), a Kioto (*Memòries d'una geisha*, *L'últim samurai*).

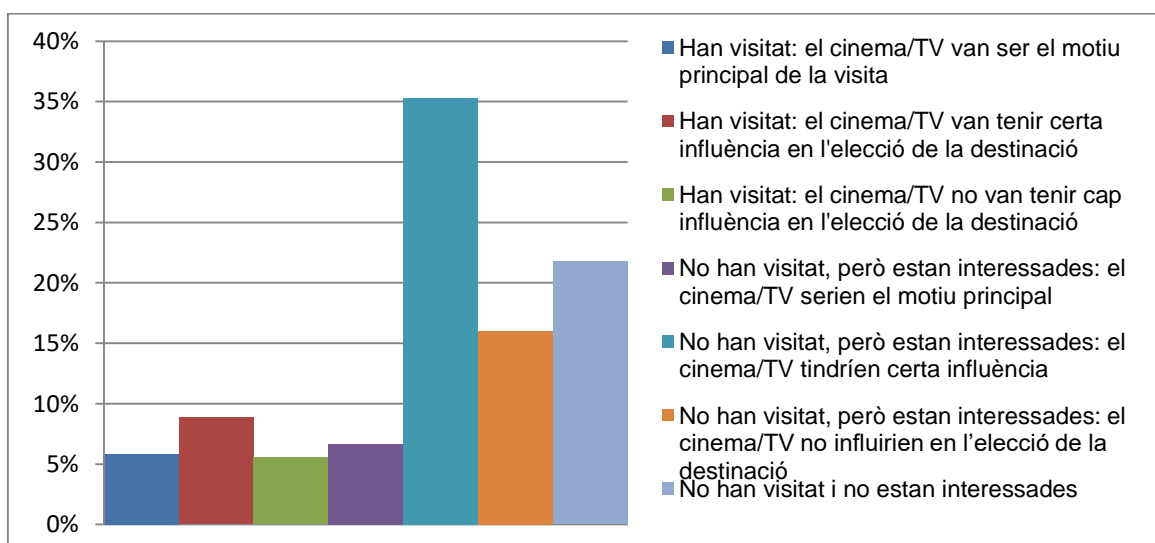
A Europa pel·lícules com *Braveheart*, per exemple, va potenciar el turisme a Escòcia on representa que transcorria la història, però també a Irlanda, on realment es va gravar la pel·lícula. Mitjanit a Paris, *Amelie*, *Ratatoille* o *El Codi*

Da Vinci van potenciar el turisme a Paris; Amagats a Bruixes va potenciar el turisme a Bèlgica i a la ciutat de Roma va ser Àngels i dimonis. Sagues de pel·lícules com James Bond, A tot gas, Missió Impossible o Indiana Jones han potenciat el turisme arreu del món, ja que són pel·lícules que cada una d'elles (dins la mateixa saga) transcorren a diferents ubicacions del món.

A Espanya aquest turisme va ser potenciat per diverses pel·lícules de caire internacionals, des de "Vicky, Cristina, Barcelona" dirigida per Steven Spielberg fins a "Nit i dia" dirigida per James Mangold i protagonitzada per Cameron Díaz i Tom Cruise. Per altra banda, dins el mateix país "Ocho apellidos vascos" va potenciar el turisme al País Basc igual que van fer sèries com "Doctor Mateo".

Visit Britain va publicar un estudi al febrer del 2018 on havien preguntat a habitants de 20 països diferents set preguntes diferents com es pot veure a la llegenda del Gràfic 3. Mitjana d'opinions sobre l'elecció de la destinació gràcies al turisme cinematogràfic (en percentatge). La mitjana d'aquests 20 països conclou que més d'un 35% dels turistes no han visitat una destinació per haver aparegut en alguna pel·lícula o sèrie, però si que estan interessats. El percentatge de turistes que han viatjat per un motiu cinèfil o els que estarien interessats és d'un 57%. A l'"Annex 1: Opinions sobre l'elecció de la destinació gràcies al turisme cinematogràfic (en percentatge)" es pot veure els percentatges dels 20 països individualment.

Gràfic 3. Mitjana d'opinions sobre l'elecció de la destinació gràcies al turisme cinematogràfic (en percentatge).

Font: Film and TV locations as a driver of tourism (Visit Britain, 2018)

2. El fenomen Harry Potter

Harry Potter és un nom conegut arreu del món, és igual si la persona s'ha llegit els llibres, ha vist les pel·lícules, ha fet ambdues coses o no n'ha fet cap de les dues. El nen mag amb ulleres rodones i una cicatriu en forma de raig al front es conegut per tot el món. Sent una saga tan coneguda mundialment, no és difícil entendre que el nombre de seguidors que té sigui tan gran.

La saga consta de set llibres i vuit pel·lícules:

Taula 1. Títols i estrenes dels llibres i pel·lícules de Harry Potter.

<i>Títols en anglès:</i>	<i>Títols en català:</i>	<i>Data de publicació</i>	
		<i>Llibres</i>	<i>Pel·lícules</i>
<i>Harry Potter and the Philosopher's Stone</i>	Harry Potter i la pedra filosofal	30 de juny del 1997	16 de novembre del 2001
<i>Harry Potter and the Chamber of Secrets</i>	Harry Potter i la cambra secreta	2 de juliol del 1998	15 de novembre del 2002
<i>Harry Potter and the Prisoner of Azkaban</i>	Harry Potter i el presoner d'Azkaban	8 de juliol del 1999	18 de juny del 2004
<i>Harry Potter and the Goblet of Fire</i>	Harry Potter i el calze de foc	8 de juliol del 2000	15 de novembre del 2005
<i>Harry Potter and the Order of the Phoenix</i>	Harry Potter i l'ordre del Fènix	21 de juny del 2003	11 de juliol del 2007
<i>Harry Potter and the Half-Blood Prince</i>	Harry Potter i el príncep Mestís	16 de juliol del 2005	15 de juliol del 2009
<i>Harry Potter and the Deathly Hallows</i>	Harry Potter i les relíquies de la Mort	21 de juliol del 2007	19 de novembre del 2010
	Part 2		15 de juliol del 2011

Font: Elaboració pròpia a partir de Harry Potter (Viquièdia, 2020)

L'últim llibre va ser dividit en dues parts quan es va traslladar a la gran pantalla, el nom de la pel·lícula és el mateix que el llibre, però acaben amb un "Part 1" i "Part 2".

De la primera entrega es calcula que és el cinquè llibre més venut de la història, amb uns 120 milions d'exemplars; la primera edició d'aquesta entrega avui en dia es ven a preus exorbitants. Al mateix ritme, la pel·lícula es va convertir en la més taquillera de tots els temps, recollint 975 milions de dòlars en les taquilles d'arreu del món. La primera pel·lícula, dins la mateixa saga, només va ser superada per l'última entrega que va recollir més de 1.341 milions de dòlars.

Si tornem a parlar de llibres, la tercera entrega es una de les històries fantàstiques que més premis ha guanyat en els darrers anys, es considera que s'han venut un total de 500 milions de llibres en el conjunt de la saga, recollint uns 7,7 bilions de dòlars. A més a més, el 23 d'abril del 2018, es va publicar un anàlisi on va considerar-se la saga de llibres més venudes de la història, amb un total superior als 500 milions d'exemplars a tot el món.

En el món cinematogràfic, la saga és la tercera franquícia del món amb millor puntuació dels crítics de la indústria del cinema. Harry Potter i la pedra filosofal, El calze de foc i Les relíquies de la Mort: Part 2, van ser les tres pel·lícules de la saga que van coronar-se com les més taquilleres de l'any en el que es van estrenar (2001, 2005 i 2011 respectivament), l'última esmentada és la dotzena pel·lícula més taquillera de la història.

El pressupost per la creació de cada pel·lícula es movia entre els 100 i 150 milions de dòlars, cada una d'elles va acabar recaptant entre 800 i 1,134 milions de dòlars a la taquilla. En total, les pel·lícules, van recollir més de 9,19 bilions de dòlars, convertint-se en la tercera franquícia de més rellevància del món al 2020 després de l'Univers Marvel (amb 23 pel·lícules del 2008 al 2020) i Star Wars (amb 12 pel·lícules del 1977 al 2018).

En marxandatge oficial de la saga com joguines, roba o els mateixos DVD's de les pel·lícules, s'han aconseguit més de 9,3 bilions de dòlars arreu del món.

Il·lustració 6. Caràtules dels llibres i les pel·lícules de Harry Potter en ordre.

Font: Harry Potter Books and Movies in Order (Sharma, 2019)

En una estadística que va fer-se a Facebook (on no apareix Marvel al ser considerats còmics a la pàgina web) que va fer-se al febrer del 2020, la saga és la pel·lícula amb més seguidors a la xarxa social amb 72,37 milions de

seguidors i és la vintena pàgina amb més seguidors (després d'algunes com Facebook, Samsung, Leo Messi, Vin Diesel, Mr. Bean, Eminem, etc).

A finals de gener del 2016 YouGov, una companyia global que fa estudis de mercat recollint les opinions de la gent per internet, va fer una enquesta a 999 persones dels Estats Units (478 homes i 521 dones) de diverses edats i raça ètnica. En aquesta enquesta se'ls preguntava si alguna vegada havien llegit els llibres o vist les pel·lícules de Harry Potter. El 54% del total van afirmar que si, mentre el 45% va dir que no i el 1% restant va dir que no ho tenia del tot clar. El rang d'edat en el que major gent havia llegit o vist Harry Potter, eren els menors de 30 anys (190 persones) dels quals un 79% va contestar que si. En canvi, de les 145 persones majors de 65 anys que van respondre només un 35% va donar una resposta afirmativa a la pregunta. Es pot trobar la taula amb tots els resultats i classificacions a l'Annex 2: Enquesta YouGov.

Anys després de l'estrena de Harry Potter es va estrenar "Bèsties fantàstiques", la preqüela oficial de la saga màgica. Les pel·lícules no es basen en un llibre, tot i que J. K. Rowling va publicar el llibre "Bèsties fantàstiques i on trobar-les" al novembre del 2001. Aquest llibre és el que fictíciament utilitzarien el Harry i les seves companyes per estudiar les bèsties del món màgic, tot i això, és només informació de les bèsties i no té l'argument de les pel·lícules. El que lliga el llibre amb aquestes, és que l'autor del llibre, tècnicament, és el protagonista de les pel·lícules.

No va ser fins el 18 de novembre de 2016 que va estrenar-se "Bèsties fantàstiques i on trobar-les", la segona part ho va fer el 16 de novembre del 2018 "Bèsties fantàstiques: Els crims de Grindelwald". La preqüela constarà d'un total de cinc entregues i al febrer del 2020 s'hauria d'haver començat a gravar la tercera d'aquestes, però per motius obvis de salut, no es va començar.

La primera entrega va tenir un cost de producció de 180 milions de dòlars, però va més que quadruplicar aquesta xifra amb els ingressos que van recaptar a taquilla, arribant als 814,04 milions de dòlars. Per altra banda, la segona entrega va costar un 200 milions de dòlars i la recaptació va ser menor (igual que la satisfacció dels espectadors) arribant als 653,66 milions de dòlars.

Localitzacions

En aquest apartat primer es presentaran les localitzacions on es van gravar les escenes de la saga principal, posteriorment se'n farà l'anàlisi de l'impacte que ha tingut la gravació de la pel·lícula en el lloc i finalment es fa un anàlisi dels estudis Warner.

Harry Potter ha estat, en la seva gran majoria, gravat al Regne Unit, tot i que també té alguna escena gravada a Irlanda com es pot observar en la II-lustració 7. Mapa del Regne Unit i Irlanda amb localitzacions de Harry Potter. Principalment el rodatge d'interiors es va fer en els estudis *Warner Bros.* situats a *Leavesden*, a menys de 35km de Londres.

II-lustració 7. Mapa del Regne Unit i Irlanda amb localitzacions de Harry Potter.

Font: 17 Harry Potter Filming Locations & Literary Connections (Crane, 2018)

És important marcar que és sobretot en les dues primeres pel·lícules –La pedra filosofal i La cambra dels secrets– quan es graven escenes de les pel·lícules (sobretot l'escola) en diverses localitzacions del país. A mida que la saga va anar creixent, econòmicament, van començar a crear escenaris als estudis. Tot i això, les gravacions tant en exteriors com també d'algun interior, s'han gravat arreu del Regne Unit; les localitzacions on s'ha gravat es poden dividir en cinc zones (Olsberg|SPI, 2007):

Londres

La principal localització és la capital del país amb diverses localitzacions com:

L'estació *King's Cross* i la de *Saint Pancras*. En la primera es va gravar l'interior de l'estació per simbolitzar el moment en el que el Harry i les seves amigues agafen el tren que els porta a *Hogwarts*³. En la segona estació van utilitzar l'exterior per simbolitzar la mateixa estació.

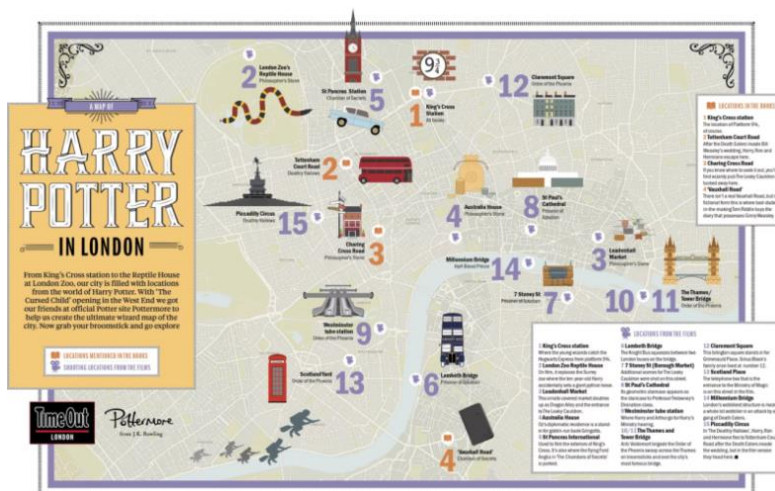
Il·lustració 8. Captura de Harry Potter i la cambra dels Secrets a l'exterior de l'estació de *St. Pancras*.

Font: Lodon St Pancras International Railway Station (STP) (Filmsquare, 2013)

El mercat *Leadenhall* va ser utilitzat per representar el “*carreró Diagon*” –on el Harry i les companyes compren els estris i accessoris necessaris per l'escola com els llibres, escombres voladores, mascotes, varetes, etc–.

La casa de rèptils del Zoo de la ciutat. En aquesta part del zoo és on transcorre una de les primeres escenes de la saga, just en el moment en el que el Harry descobreix que pot parlar amb les serps.

També es va gravar en el pont *Millennium*, *Picadilly Circus*, la Plaça *Claremont*, la catedral *Saint Paul*, entre moltes altres localitzacions de la ciutat com es pot veure a la “*Il·lustració 9*” que està ampliada en l'Annex 3: Mapa ampliat de Londres amb les localitzacions de Harry Potter.

Il·lustració 9. Mapa de Londres amb les localitzacions de Harry Potter.

Font: This magical map shows all the Harry Potter locations in London (Time Out London editors, 2016)

³ *Hogwarts* és l'escola de màgia i bruixeria on transcorre la saga.

Sud-Oest del Regne Unit

Algunes de les localitzacions que es troben en el sud-oest del país van ser molt importants en les primeres pel·lícules de la saga, unes són:

El poble de Lacock a *Wiltshire* va servir en diferents ocasions com a escenari de gravació per la saga. Primer el poble en si va ser utilitzat en una escena de “Harry Potter i el misteri del Príncep” on el director de l’escola, Albus Dumbledore, i en Harry busquen la casa on es troba el professor *Slughom*.

Però la localització més important del poble és l’abadia de *Lacock*. En aquesta s’hi van gravar una gran varietat d’escenes, sobretot en les dues primeres pel·lícules. Aquesta abadia va representar classes de diversos professors, la sala on es trobava el mirall d’Erised –un mirall màgic molt important en la primera pel·lícula–, la sala d’estudi i molts dels passadissos de l’escola màgica.

La catedral de *Gloucester* on es va gravar l’interior per representar els passadissos interiors de l’escola.

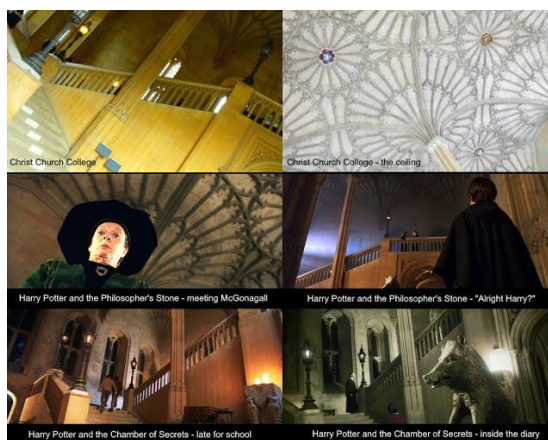
Il·lustració 10. Escenes de la saga fotografiades en els interiors de la catedral.

Font: 32 images about HP on We Heart It (Unkown, n.d.)

Ottery St. Mary, una ciutat al sud de *Devon* a la saga porta el nom de “*Ottery St. Catchpole*”. En aquest poble fictici hi habiten diversos mags, un exemple d’una de les cases de les que es va aprofitar l’exterior per gravar va ser per representar la casa de la família *Weasley*⁴.

⁴ La família *Weasley* és la família del *Ron*. Aquest, junt amb l’*Hermione Granger*, són els millors amics del Harry Potter en la saga. El Harry és un més de la família des del principi, ja que el cuiden i ajuden des de la primera pel·lícula.

La ciutat d'Oxford va tenir diversos llocs de gravació durant tota la saga. Començant per la universitat *Christ Church* on s'hi van representar les parts més significatives de dins l'escola, com les escales que pugen a la primera pel·lícula. També va servir d'inspiració per fer el gran menjador de Hogwarts.

II-Il·lustració 11. Imatges de la Universitat *Christ Church* a la realitat i en escenes.

Font: O is for Oxford (Unkwon, 2016)

El *New College* –que no deixa de ser una de les universitat més antigues d'Oxford– va utilitzar-se per gravar escenes en el seu pati interior en la pel·lícula de Harry Potter i el Calze de foc.

Finalment es va utilitzar la biblioteca principal de la Universitat d'Oxford, una de les més antigues de d'Europa i la segona més gran de tot el país: la *Bodleian Library*. Van ser utilitzades dos sales d'aquesta biblioteca; la primera és la biblioteca *Duke Humfrey's* per representar la biblioteca de la mateixa escola de màgia i bruixeria *Hogwarts*. La sala *Divinity School* va utilitzar-se en les dues primeres pel·lícules (*La pedra filosofal* i *La cambra secreta*) per ser l'Hospital de l'escola –posteriorment per gravar a l'hospital el van construir als estudis Warner–. En el Calze de foc s'hi va tornar per representar una sala on la professora McGonagall ensenya a ballar a la casa de Gryffindor⁵.

II-Il·lustració 12. Imatges de la Biblioteca *Bodleian* a la realitat i en escenes.

Font: O is for Oxford (Unkwon, 2016)

⁵ Gryffindor és una de les quatre cases en les que divideixen els alumnes de l'escola de Hogwarts. Les altres tres són: Slytherin, Hufflepuff i Ravenclaw.

Est del Regne Unit

L'est del Regne Unit on es va gravar a:

Lavenham d'on surt la casa on va néixer Harry Potter, la mateixa on van assassinar els seus pares. A més el poble va servir de font d'inspiració per crear el poble fictici "Godric's Hollow" (el Vall de Godric).

El bosc de *Ashridge* que no va utilitzar-se com una localització en concret de cap lloc important per la saga, però les actrius van gravar-hi una escena per simbolitzar el camí per anar al Campionat mundial de *Quidditch*⁶.

Finalment *Hardwick Hall*, una casa situada a *Derbyshire* es va utilitzar a "Harry Potter i les relíquies de la mort: Part 1" per representar la mansió de la família *Malfoy*⁷. No només es va utilitzar l'exterior de la casa –editat digitalment–, sinó que també el primer pis i l'inferior a aquest.

Il·lustració 13. *Hardwick Hall* editat per la pel·lícula i en realitat.

Font: *Hardwick Hall architecture, design and history* (Rana, 2017)

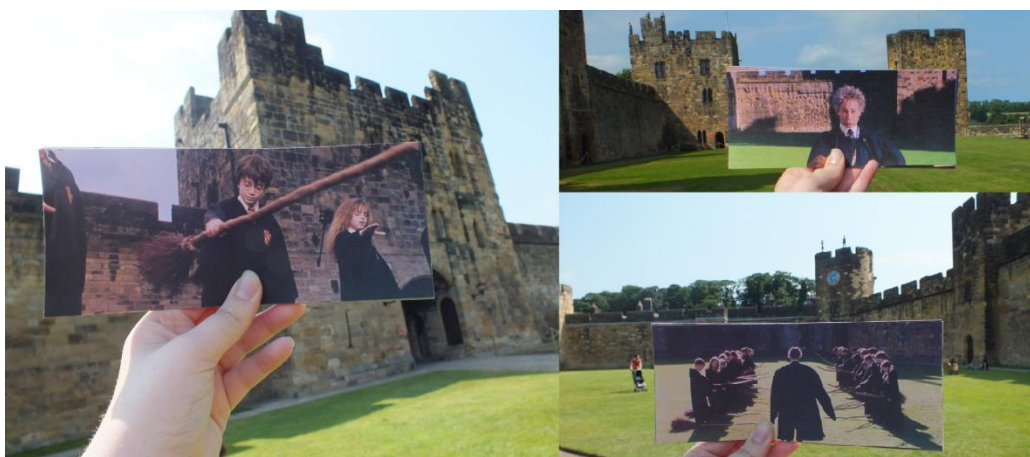
⁶ *Quidditch* és l'esport fictici que va inventar-se J. K. Rowling. Es juga en un camp de grans dimensions, en cada partit hi participen dos equips de mags que van sobre escombres voladores i han d'encertar tres pilotes diferents en una de les tres "cistelles" de l'equip contrari per marcar punts. També hi ha una pilota molt petita que vola i és anomenada "Snitch dorada".

⁷ La família *Malfoy* és la família del *Draco*. Aquest és alumne de l'escola de *Hogwarts* i durant tota la saga és l'enemic del Harry.

Nord d'Anglaterra i Yorkshire

En els comptats que formen aquestes dues zones s'hi troben diverses localitzacions, algunes de molt importants i d'altres no tant:

El *Castell Alnwick* es troba en el comtat de *Northumberland*. Aquest castell és una de les localitzacions d'Anglaterra més important de tota la saga completa. Altre vegada, només en les dues primeres pel·lícules va ser utilitzat per simular el castell on es troba l'escola de *Hogwarts*. Es va utilitzar tan l'exterior del castell, com patis interiors per gravar diverses escenes on els ensenyen a volar en escombres, quan els actors passejant per fora l'escola o la primera lliçó de Quidditch que rep el Harry, entre d'altres.

Il·lustració 14. Escenes fotografiades en els patis del Castell *Alnwick*.

Font: Twitter via (PotterWorldUK, 2018)

A la catedral de *Durham*, igual que a l'abadia de *Lacock* a *Wiltshire* i al Castell *Alnwick* s'hi van gravar escenes en l'interior representant passadissos, classes i patis interiors.

Al poble de *Goathland* al comtat de *Yorkshire*, s'hi troba l'estació que a la pel·lícula porta el nom de *Hogsmade*. Aquesta apareix en la primera pel·lícula quan el Harry, el Ron i l'Hermione, s'acomiaden d'en Hagrid, el guardabosc de l'escola. Com a detall curiós, en aquesta estació s'hi va gravar la primera escena de la saga, que irònicament és la última de la primera pel·lícula.

En el mateix comtat s'hi troba la *Cala Malham*, una formació natural de pedres calcàries. Aquesta apareix a la primera part de les relíquies de la mort, però en realitat l'escena va ser gravada dins els estudis i després van sobreposar les imatges gravades a la Cala en helicòpter.

Escòcia

Una de les parts del Regne Unit on s'han gravat més escenes de la saga és Escòcia. S'hi troben moltes localitzacions com:

Edimburg va ser important no per escenes que s'hi van gravar, sinó perquè per exemple el cementiri *Greyfriars Kirkyard* que es considerat un dels llocs d'inspiració de J. K. Rowling. *The Elephant House* el cafè on l'escriptora va redactar les primeres pàgines de la saga i l'hotel *Balmoral* on es va acabar l'últim llibre.

Més al nord es troba Clachaig Gully una vall on els productors van situar la cabana d'en Hagrid en tres de les pel·lícules.

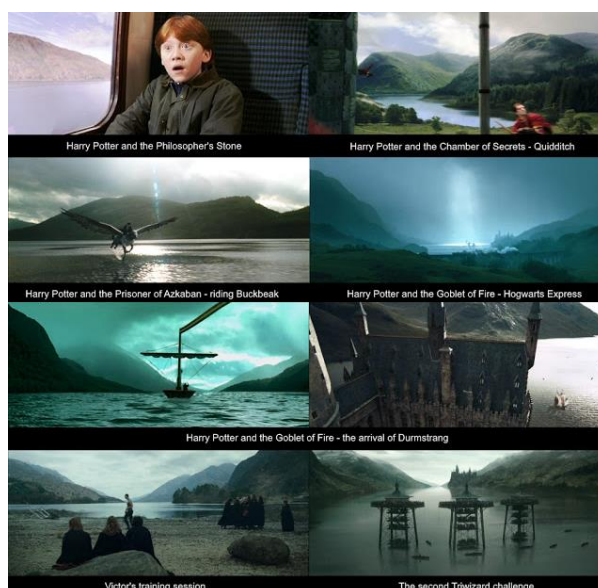
A la Vall de *Glen Nevis* s'hi troba la muntanya de *Ben Nevis* i la cascada *Steall*. Aquestes localitzacions es van utilitzar de fons per diversos partits de *Quidditch*. Per la mateixa finalitat també es va utilitzar el llac *Shiel*.

Il·lustració 15. Escena de Harry Potter i el calze de foc amb la cascada *Steall* de fons.

Font: An Steall waternival en Harry Potter (Nielissen, 2011)

El llac *Shiel* no només va ser utilitzat com a fons en els partits de *Quidditch*, a les pel·lícules té el nom del "Llac Negre" i va ser utilitzat en altres escenes en quatre pel·lícules diferents.

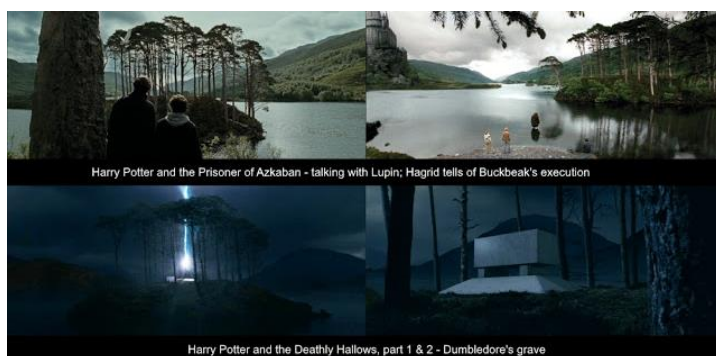
Il·lustració 16. Escenes rodades al llac *Shiel*.

Font: S is for Scottish Lakes (Unkwon, 2016)

També van gravar al llac *Etive* com a “Llac Negre” a *La Ordre del Fènix* i torna a aparèixer a *Les Relíquies de la Mort* com a zona on acampen el Harry, l’Hermione i el Ron.

El llac *Eilt*, on hi ha l’illa d’*Eilean na Moine*, hi transcorren diverses escenes i on es troba la tomba del director de l’escola *Albus Dumbledore*.

Per últim també van gravar en el Llac *Arkaig* com a exterior de *Hogwarts* i en una altra escena on van afegir digitalment l’illa d’*Eilean na Moine*.

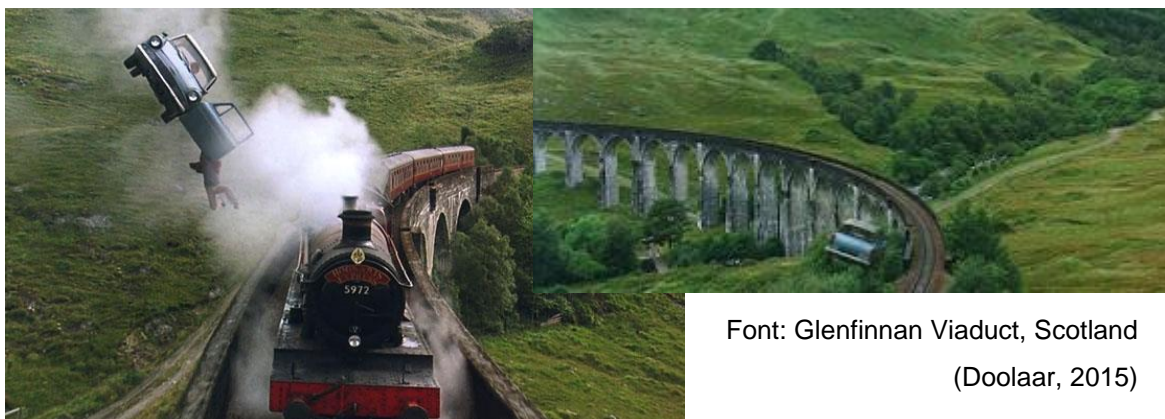

II-lustració 17. Escenes rodades al llac *Eilt*.

Font: *S is for Scottish Lakes* (Unkwon, 2016)

Moltes de les localitzacions escoceses són paisatges naturals que van ser utilitzades com a fons en els viatges amb tren que portaven els mags de casa seva a *Hogwarts*, uns exemples són el llac *Shiel* i el llac *Eilt*.

Seguint amb aquests viatges, per tant acabem les localitzacions d’Escòcia centrant-nos en “*The Jacobite*”⁸ i el seu viatge fictici que va de Londres a *Hogwarts*.

II-lustració 18. Escenes de Harry Potter i la cambra secreta al viaducte *Glenfinnan*.

⁸ *Jacobite Steam Train* és el nom original del conegut com a *Hogwarts Express*, el tren fictici que porta els mags des de l’anada 9 ¾ de Londres fins l’estació de *Hogsmade*, a *Hogwarts*.

En realitat aquest tren fa un recorregut de *Fort William* a *Mallaig*, però les escenes no van ser només gravades en aquest recorregut, sinó que també va utilitzar-se la via que passa per la zona de Rannoch Moor –tren de la qual fa el recorregut de Glasgow a Fort William–.

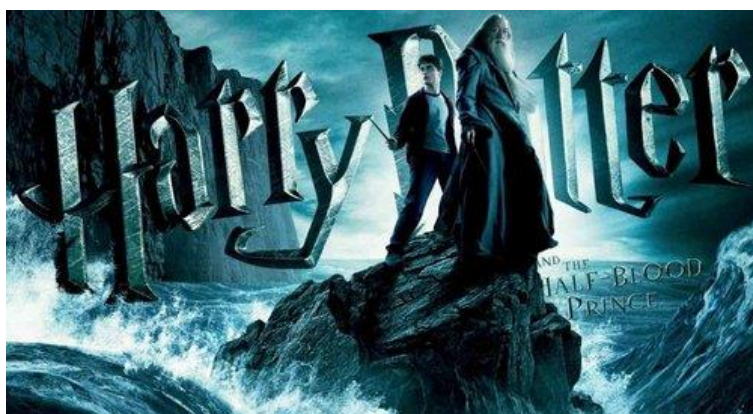
La localització més coneguda en relació al trajecte és el viaducte Glenfinnan situat a la regió de Lochaber, és un pont corbat que té la via del tren per sobre –com es pot observar a la Il·lustració 18. Escenes de Harry Potter i la cambra secreta al viaducte *Glenfinnan*–

L'estació de Goathland (Yorkshire) no és la única que van utilitzar per representar l'estació *Hogsmade*. L'estació de tren de Spean Bridge també va ser utilitzada per simular l'estació *Hogsmade* en El misteri del Príncep.

Irlanda

Finalment, com ja s'ha esmentat al principi de la secció, a Irlanda es va gravar l'única escena fora del Regne Unit. Va ser gravada als famosos penya-segats coneguts com *Cliffs of Moher*, situats a l'oest de l'illa, al comtat de Clare.

Aquesta localització apareix a la sisena pel·lícula (Harry Potter i el misteri del Príncep) quan el Harry i el director *Dumbledore* van a buscar per poder destruir el tercer dels set *Horcruxes*⁹ que *Voldemort*¹⁰ havia creat.

Il·lustració 19. Imatge promocional de El misteri del Príncep als *Cliffs of Moher*.

Font: Cliffs of Moher (Kerry Executive Travel, n.d.)

⁹ Un *horocrux* és un objecte que conté part de l'ànima de la persona que el crea al matar algú.

¹⁰ Lord Voldemort és l'antagonista principal de la saga, nascut amb el nom de Tom Marvolo Riddle. Al llarg del món mag entre els més dolents és conegut com el "Senyor de les forces del mal" i els mags més bons (o els que li tenen por) parlen d'ell com "qui no ha de ser anomenat".

Impacte

A partir d'aquestes localitzacions i el total d'elles on s'han gravat les escenes de totes les pel·lícules de Harry Potter, per seguir amb el treball s'ha fet una recerca de l'impacte que han tingut turísticament parlant.

L'impacte de la saga de Harry Potter en el turisme va veure's des dels seus inicis. Una vegada les pel·lícules es van estrenar, el món turístic es va posar a treballar per atreure turistes al país i a la ciutat capital a través de la saga. *Visit Britain*¹¹ i *Warner Bros.*¹² van treballar de la mà des del primer moment; la productora va compartir totes les ubicacions on havien gravat i d'aquesta manera es va poder donar aquest punt turístic aprofitant la situació.

Gran part de la promoció es va fer des de *Visit Britain*, però també ho van fer independentment cada lloc que volia fer-la i per zones. A més a més d'aquesta promoció també es van posar a produir productes turístics com ara crear mapes amb les ubicacions del rodatge –que es van realitzar a partir de *Visit Britain*–, es van obrir pàgines webs dedicades exclusivament al turisme de Harry Potter, es van rodar programes de televisió dedicats al rodatge centrant-se en el que no es veia a les pel·lícules –els coneguts *Behind the scenes*–, *tours* privats pel conjunt del país, en determinades zones i moltes més activitats i productes, algunes de les quals podem observar en la següent fotografia:

Il·lustració 20. Productes turístic de Harry Potter al Regne Unit.

Font: Captura de pantalla a partir de (Brit Movie Tours, 2020)

¹¹ Visit Britain és la marca de l'agència nacional que s'encarrega del turisme al Regne Unit.

¹² Warner Bros. és la productora que es va encarregar de la saga cinematogràfica de Harry Potter.

Euroscreen i Human Digital van realitzar un estudi que porta el títol de “*Quantifying Location Placement Value*” (Quantificant el valor de la localització) amb el qual s’analitza el turisme cinematogràfic a partir d’internet (Euroscreen & HumanDigital, 2012).

En aquest estudi es va fer un anàlisi de l’impacte de Harry Potter a Londres que ens indica que són 13,3 milions d’euros anuals els que recull la ciutat gràcies a la saga. El perfil demogràfic d’aquests turistes és de gent jove –65% dones– d’entre 16 i 24 anys, la meitat dels qual procedeixen del mateix país, un 25% d’Estats Units i el 25% restant d’altres països. A més a més, del total de turistes analitzats, es comenta que un 43% d’aquests visiten Londres per la saga.

Tot i que Harry Potter sigui una saga que és mundialment famosa i té una gran quantitat d’espectadors aficionats a ella, “*Sherlock Holmes*” o “*Notting Hill*” –que són pel·lícules amb una quantitat de fanàtics no tan gran– aporten una quantitat de diners més gran anualment a la ciutat. Això és degut a que Harry Potter és una saga fantàstica de la qual les localitzacions, en realitat, no són exactament com surten a les pel·lícules.

En un article que va publicar-se a The Guardian l’any 2003 l’autor comenta com Harry Potter va rescatar la indústria turística del país anglès (Topham, 2003).

L’any 2009 al Huffington Post es va publicar un article on ‘esmentava que el monument megalític de *Stonehenge* tenia una competència que la deixaria de ser “*l’atracció turística més popular d’Anglaterra*” (Ho, 2009). Aquesta competència era el fenomen Harry Potter i efectivament ja li ha pres aquesta popularitat.

Un dels operadors de British Tours va comentar que tenien molts *tours* de Harry Potter i variats; al 2008 van fer entre 200 i 250 *tours*, dels quals van portar quasi 1.000 visitants, quan els *tours Stonehenge* van portar unes 600 persones el mateix any.

Londres

Es considera que la saga de Harry Potter va aportar –fins el 2016– un 4 bilions de lliures a la ciutat de Londres.

L'atracció principal de la ciutat és l'estació de King's Cross. A l'interior d'aquesta hi ha una senyal que indica als visitants que es troben a la "Plataform 9 $\frac{3}{4}$ " –andana que els mags travessaven per anar a l'estació on els esperava el seu tren–. Al costat d'aquesta senyal s'hi troba una botiga oficial plena d'objectes de Harry Potter com varetes, peces de roba, peluixos, records varis, així com també els seus llibres.

L'estació no crida només l'atenció per lo ja esmentat, sinó que sota la senyal s'hi troba mig carretó ple de maletes. Aquest carretó és un símbol pels fanàtics de la saga i sempre hi ha una gran cua per a fer-se fotos en ell –fotos que després venen a la botiga– i és un dels llocs més populars per fer-se fotos de la ciutat. Tant al carretó com dins la botiga sempre està plena de visitants que volen comprar alguna cosa de Harry Potter a la botiga oficial.

Il·lustració 21. Carretó de la botiga oficial de Harry Potter a Londres.

Font: Harry Potter Is Twenty Years Old | Guide London (Lerner, 2017)

A més, cada 11 de setembre –quan els alumnes agafaven el tren per anar a *Hogwarts*– hi ha un avís a les pantalles de l'estació indicant que el *Hogwarts Express* té una sortida a l'andana 9 $\frac{3}{4}$.

El ministre de cultura (al 2003) *Kim Howells* va comentar que el Zoo de Londres també es va beneficiar de la seva aparició a la saga (Topham, 2003). De fet, a la casa dels rèptils hi ha uns cartells indicant que és allà on es va gravar.

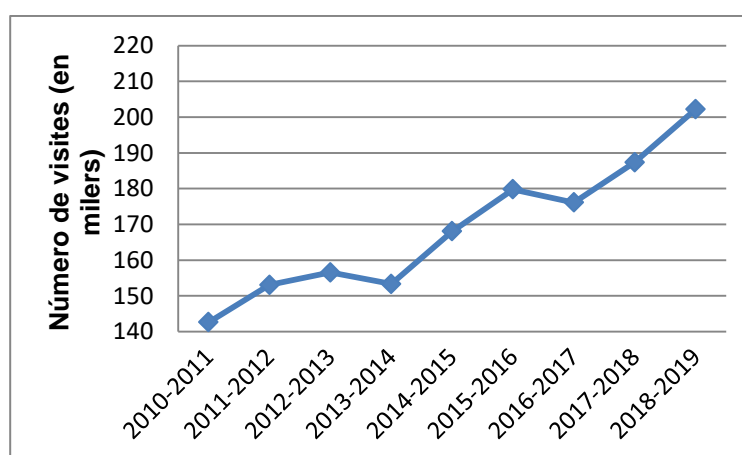
Sud-Oest del Regne Unit

El poble de *Lacock* és molt complicat de trobar l'impacte que ha tingut la saga en ell, ja que és un poble on s'han filmat moltes pel·lícules i sèries com “*Orgull i prejudici*” o la sèrie “*Wolf Hall*”. Junt a la saga, també va utilitzar-se l'abadia per a gravar-hi escenes de la segona entrega de la preqüela “*Bèsties fantàstiques: Els Crims de Grindelwald*”.

Tot i que sigui difícil saber l'impacte exacte de la saga en el poble i l'abadia, és considerada una de les localitats que més increment ha tingut gràcies a la saga i és una parada obligatòria per tots els fanàtics que visiten el país en motiu de Harry Potter.

National Trust¹³ presenta un estudi anual on, entre d'altres coses, es comenta el nombre de visitants que ha tingut cada lloc que gestionen. La diferència en nombre de visites entre l'any 2000 –quan encara no s'havia estrenat cap pel·lícula– i el 2003 va ser d'un augment del 40%, passant dels més de 70 mil visitants als gaire bé 99 mil visitants. Des de llavors i fins el 2019 (últimes dades publicades) el nombre de visitants ha anat en augment, des del 2003 fins ara l'augment ha sigut de 1,87%. Es pot observar l'augment en el següent gràfic:

Gràfic 4. Número de visites en milers de Lacock Abbey and Fox Talbot Museum (2010-2019).

Font: National Trust Annual Report del 2010/11 al 2018/19 (National Trust, 2019)

¹³ *National Trust for Places of Historic Interest or Natural Beauty* és una organització independent que s'encarrega del manteniment, protecció i conservació dels llocs els quals gestiona. Aquests espais són d'interès històric o patrimoni natural d'Anglaterra, Gales i Irlanda del Nord.

Els preus per entrar a l'abadia (claustre, sala, patis, museu i exposició) són diferents segons si es vol "Gift Aid" que consta en un donatiu voluntari del 10% que els permet reclamar les taxes al govern:

Taula 2. Preu entrades a l'abadia de Lacock.

Tipus d'entrada	Preu Gift Aid	Preu estàndard
Adulta – majors de 17 anys	£16.90	£15.20
Infants – de 5 a 17 anys	£8.40	£7.60
Nadons – de 0 a 4 anys	Gratis	Gratis
Família	£42.20	£38.00
Grup d'adultes		£14.30
Grup d'infants		£7.10

Font: Lacock Abbey, Fox Talbot Museum and Village – Prices (National Trust, 2020b)

En el mateix article de *The Guardian*, *Tony Higgs* –un dels responsables de la Catedral de *Gloucester*– va fer les següents declaracions referint-se als visitants de la catedral:

“Young people come looking for the places where the films are shot. We've used it in our advertising - there's a fair amount of interest from Japan.” (Topham, 2003)

Traduït al català: *“La gent jove ve a veure les localitzacions on les pel·lícules s'han rodat. Nosaltres ho utilitzem per publicitat – hi ha molt d'interès des del Japó.”*

Però les visitants que van a la catedral no són només japonesos, sinó d'arreu del món. Al 2009 es va publicar un article que des dels mateixos administradors de la catedral, es comentava que a partir de les dues primeres pel·lícules van tenir més de 50 mil visitants sumats als que tenien normalment (ETurboNews, 2009). L'any 2002 les visites realitzades a la catedral va ser de més de 293 mil visitants, doblant les visites que hi havia hagut el 2001 i fins el 2017 hi va haver un augment de més del 21%, arribant als casi 356 mil visitants.

La saga no només va aportar econòmicament el que paguen aquestes visitants, sinó que el que pagava la productora a la catedral –10 mil lliures al dia– les va ajudar molt pel manteniment de la catedral. La visita a la catedral és gratuïta, però es demana fer una donació de 5 lliures per adulta.

Oxford també és una ciutat que ha notat l'impacte de la saga de Harry Potter. No és una ciutat on la majoria de visitants hi vagin a partir de les sèries o pel·lícules (ja sigui Harry Potter o no), però tot i això la saga a reafirmat l'elecció d'Oxford com a destí.

Al 2012 el degà de *Christ Church* va comentar que a partir les pel·lícules van tenir un augment important de les visitants (de 50 mil visitants més al 2012 respecte el 2009) i l'edat d'aquests és menor de la que era en anys anteriors (Cateridge, 2015).

L'entrada a *Christ Church* inclou els patins interiors, el claustre, les famoses escales, la sala i la catedral. Totes les infants han d'anar acompanyades d'una adulta i els grups –a partir de deu persones– tenen preus especials.

Taula 3. Preus Christ Church.

Entrades	Preu
Infants – de menys de 5 anys	Gratis
Concessió – Sèniors (60+), estudiants i infants de 5 a 17 anys	£14
Adultes	£15
Famílies – 2 adultes i 2 infants o 1 adulta i 3 infants	£45

Font: Tickets and Prices | Christ Church, Oxford University (Oxford University, 2020)

La biblioteca *Bodleian* també va notar l'impacte de la saga en el seu nombre de visites que del 2015 al 2018 va tenir un augment de més del 49%, arribant als 910.806 visitants.

L'entrada a la Biblioteca *Bodleian*, en canvi, és un *tour* que dura mitja hora i fan únicament en anglès. Inclou l'escola *Divinity* i la biblioteca *Duke Humfrey*. El preu per persona és de £8 i els infants només són admesos a partir dels 11 anys. (Bodleian Libraries, 2020)

Est del Regne Unit

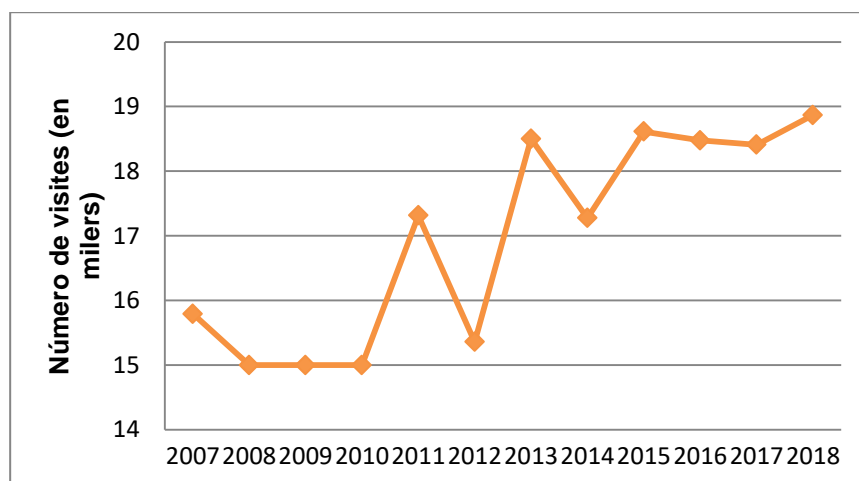
Lavenham és una ciutat medieval –amb cases construïdes amb fusta i una església del segle XV– que té un encant propi que fa que no necessiti aparèixer a la gran pantalla per ser visitada. Tot i això, el fet que sigui l'origen del mag Harry Potter i on *Voldemort* va matar als seus pares ha motivat a molts turistes.

“*De Vere House*” –com es coneguda a la vida real la casa– va ser construïda per la que va ser la segona família més rica d'Anglaterra. Ara per ara és una casa on s'hi poden fer estades, a AirBnB és obligatori passar-hi més d'una nit i costa entre £150-£180 la nit. La casa portava en venta des de l'estiu del 2017 per un milió de lliures i no va ser fins el febrer del 2020 que van decidir treure-la del mercat per centrar-se en els seus projectes perquè es va fer tanta publicitat de la casa, indirectament, que les demandes d'estada van augmentar molt.

Si es parla de l'impacte turístic que ha rebut la casa, es considerada la segona casa més fotografiada del Regne Unit, després del número 10 a *Downing Street*, per raons òbvies.

Tot i que al bosc d'Ashridge s'hi va gravar la quarta pel·lícula “Harry Potter i el calze de foc” (2005), però les dades trobades són a partir de l'any 2007 i l'any 2009 i 2010 no estaven disponibles. En aquest cas és difícil saber quin va ser l'efecte de la saga, també perquè no va ser un lloc gaire vist. Si que apareix en les pàgines on es recomanen els llocs per visitar de la saga, però ells mateixos no ho relacionin.

Gràfic 5. Número de visites en milers de Ashridge Estate (2007-2018).

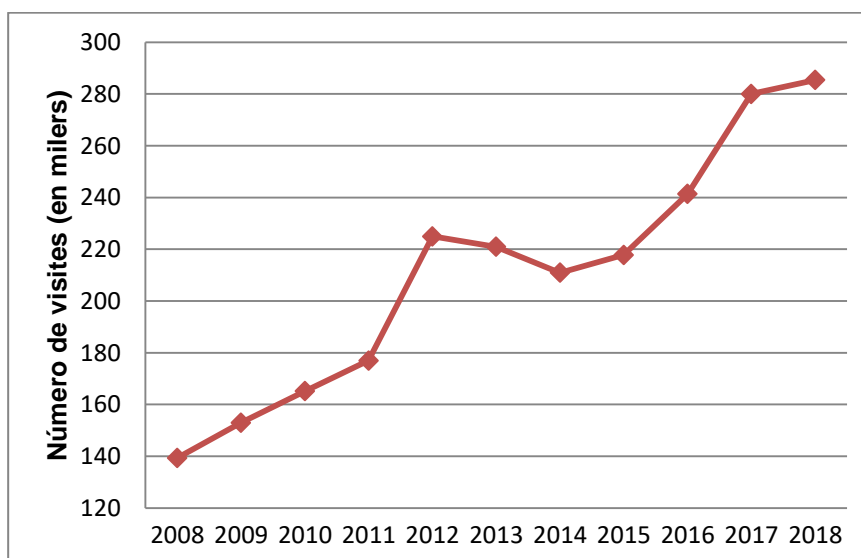

Font: Annual Survey of Visits to Visitor Attractions: Archive (Visit England & Visit Britain, 2019)

Hardwick Hall és una altra localització que no necessita aparèixer en la gran pantalla, perquè ja té un encant propi per cridar als turistes. És una casa construïda a finals del 1500 i avui en dia la gestiona *National Trust*, com moltes altres localitzacions de les que hem parlat i parlarem. A la casa hi ha, datats del segle XVI, una col·lecció de tapissos i brodats de gran qualitat i valor.

El nombre de visites ja es veia en augment des de feia anys, donat a aquest encant propi, però gràcies a la saga cinematogràfica les visites van notar un fort increment. La casa va aparèixer a *Harry Potter i les relíquies de la mort, part 1*, pel·lícula que va estrenar-se a finals del 2010 i aquest fort increment es va donar l'any 2012 amb una puja de més del 36%. Va ser llavors, l'any 2012 quan hi van haver més de 234.000 visitants i va convertir-se en l'atracció més visitada al districte de Bolsover. Aquest augment, tot i que més pausat està seguint avui en dia, al 2018 (última dada recollida) van anar-hi 285.379 visitants. Aquest augment es pot observar en el següent gràfic:

Gràfic 6. Número de visites en milers de Hardwick Hall (2010-2019).

Font: National Trust Annual Report del 2010/11 al 2018/19 (National Trust, 2019)

El preu de les entrades –igual que en l'abadia de *Lacock*– tenen el donatiu voluntari del 10% en format "Gift Aid". A part, en el *Hardwick Hall* hi ha un preu per les entrades de dilluns i dimarts i un altre preu per les entrades de dimecres a diumenge:

Taula 4. Preu entrades a Hardwick Hall.

Dies	Tipus d'entrada	Preu Gift Aid	Preu estàndard
Dilluns i dimarts	Adulta – majors de 17 anys	£9.90	£8.25
	Infants – de 5 a 17 anys	£4.60	£3.85
	Família	£24.40	£20.35
	1 adulta família (1+3)	£14.50	£12.10
De dimecres a diumenge	Adulta – majors de 17 anys	£19.80	£16.50
	Infants – de 5 a 17 anys	£9.90	£8.25
	Família	£49.50	£41.25
	1 adulta família (1+3)	£29.70	£24.75
	Grup d'adultes		£15.60

Font: Hardwik – Prices (National Trust, 2020a)

Nord d'Anglaterra i Yorkshire

En el castell d'*Alnwick* situat a *Nortumberland* hi habita el 12è duc de *Nortumberland*, motiu pel qual només està obert durant una temporada l'any. En aquesta localització no s'ha gravat només Harry Potter, sinó que també altres sèries com *Downtown Abbey*; tot i això, el nombre de visitants va veure un gran increment des del principi de les estrenes de les pel·lícules de la saga màgica.

El castell no ha perdut cap oportunitat en relació a la saga i treballa per enfortir aquesta relació. Els dies que està obert s'hi pot trobar diferents actrius i actors vestits com el Harry, el Hagrid, el Dumbledore i diferents personatges. Aquests interactuen amb els visitants i imiten l'escena on la professora Rolanda Hooch ensenyava a volar al Harry i les seves amigues, però aquesta vegada, són les visitants que aprenen a "volar".

Il·lustració 22. Imatges de les activitats fetes al Castell d'*Alnwick*.

Font: (Hodgson, 2017), (Rickelton, 2015) i (Tours, 2020)

El castell va tenir un augment del 120% l'any 2001 respecte l'any anterior, però al 2003 –respecte l'any 2000– aquest augment va passar a ser del 277% arribant als casi 200 mil visitants en respecte els 53 mil del 2000 quan encara no s'havien estrenat les pel·lícules de Harry Potter.

Al 2002 va ser tan important la saga que es va decidir substituir el Carnaval de Nadal, que era tradicional d'*Alnwick* per celebrar un dia de Harry Potter amb diferents activitats i esdeveniments de temàtica màgica. Per aquesta idea es va rebre subvenció de 60 mil lliures sota la iniciativa "Market Towns". Amb aquesta subvenció també van aprofitar per fer publicitat, enviant guies del districte internacionalment.

L'augment del 2001 va seguir anys després, tot i que més calmat, i encara ara perdura, havent-hi un augment de fins el 554% amb més de 346 mil visitants al 2017. Des dels responsables turístics del castell, lliguen directament aquest èxit a la saga màgica de Harry Potter.

En un estudi realitzat el 2007 es calculava que fins llavors 9 milions de lliures eren els ingressos turístics que s'havien produït degut a la saga (a tota la zona d'Alnwick, no només al castell).

Taula 5. Visites als Jardins d'Alnwick.

	Número de visites	Diferència en percentatge
2001	13,627	
2002	359,788	2540%
2003	515,813	43%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes de (Olsberg|SPI, 2007)

Els preus al castell són els següents i hi ha un descompte del 10% en les compres online.

Taula 6. Preus al castell d'Alnwick.

Entrades	Preu
Infants – de menys de 5 anys	Gratis
Infants – de 5 a 16 anys	£9.75
Concessió – Sèniors (60+), estudiants i minusvàlids	£15
Adultes – a partir de 17 anys	£18.50
Famílies – 2 adults i fins a 4 infants	£50.50

Font: Alnwick Castle | Historic sites in Alnwick | Visit Northumberland (Visit Northumberland, 2020)

La catedral de *Durham* va ser construïda del 1093 al 1133, es considera un dels exemples més brillants de l'arquitectura normanda de tot Europa. No va ser fins el 1986 que va convertir-se en Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO. En ella s'hi ha gravat moltes pel·lícules i series des de fa anys, algunes com *Jude* (1996), *Elisabet* (1998) o *Blancaneus i la llegenda del caçador* (2012).

No cal dir doncs, que aquesta catedral es val per ella sola i no necessita de filmacions per fer-la famosa, tot i això Harry Potter va produir un increment en

visitants important després de convertir-la en part del castell de *Hogwarts*. Al 2016 va ser la vintena atracció gratuïta d'Anglaterra més visitada i al 2018 van arribar als 663.928 visitants.

La catedral en si és gratuïta, però si es vol entrar al museu o a la sala del tresors els preus són els següents –les persones que tenen el *National Art Pass* tenen un descompte del 50%–:

Taula 7. Preus al museu i la sala dels tresors de la Catedral de Durham.

Entrades	Preu
Infants – de menys de 5 anys	Gratis
Infants – de 5 a 18 anys	£2.50
Concessió – Estudiants, gent no assalariada, voluntaris de la catedral, amics de la catedral i membres de l'Associació de Coros de la Catedral de Durham	£6
Adultes – a partir de 18 anys	£7.50
Famílies – 2 adults i fins a 3 infants	£17.50

Font: Open Treasure | Durham Cathedral (Durham Cathedral, 2020)

Seguint amb el comtat de Yorkshire, l'estació del poble de Goathland –on es va gravar la primera escena de la primera pel·lícula–. D'aquesta estació surten els trens de la companyia *North Yorkshire Moors Railway* –models com el “*Jacobite*”, el mateix de la pel·lícula–; després de l'estrena de la primera pel·lícula els bitllets d'aquest tren van augmentar un 21% i la gent hi anava preguntant si era el tren de Harry Potter. Al 2003 es va calcular que el 15% de la gent que visitava el poble eren fans de la saga i tot i que pot semblar una gran quantitat de persones, no és així. En aquest poble també s'hi va gravar la sèrie policíaca “*Heartbeat*” del canal anglès “*ITV1*” i es calculava que el 38% de visitants del poble ho feien per aquesta sèrie. (Topham, 2003)

La cala de *Malham* és el lloc turístic clau del poble que té el mateix nom. En gaire bé totes les pàgines on es diuen els llocs per visitar si s'és fan de Harry Potter, apareix la cala, però no s'ha pogut trobar són les dades de l'impacte de la saga.

Escòcia

La ciutat d'Edimburg té un encant propi que no és necessari esmentar. Però com en totes les localitzacions, Harry Potter ha fet augmentar els visitants a la ciutat. L'impacte de la saga ha sigut tan important que quan J. K. Rowling va acabar d'escriure l'últim llibre (acabat al 2007, però publicat al 2008) va rebre un “*Edinburgh Award*” pel gran impacte que va tenir fins llavors –i que tindria posteriorment– en la ciutat i com si de Hollywood es tractés, les seves mans es troben marcades al “*Edinburgh City Chambers*”, on es reuneix el Consell de la ciutat.

Tota *Potterhead*¹⁴ sap de sobres que ha de visitar el cafè *The Elephant House*, per trobar-se on J. K. Rowling va començar a escriure la saga. Les visites en aquest, doncs, han augmentat i el cafè ha respòs correctament: han creat una part dedicada a l'escriptora i les parets del bany estan plenes de cites dels llibres i missatges cap als personatges i l'autora.

L'hotel *Balmoral* ha convertit l'habitació 552 –on l'escriptora va acabar el llibre el dia 11 de gener del 2007– en la “J. K. Rowling Suite” que val aproximadament 1200 lliures la nit. També tenen una inscripció a la sala de la suite on posa: “*JK Rowling finished writing Harry Potter and the Deathly Hallows in this room (552) on 11th Jan 2007*” (en català: “*JK Rowling va acabar d'escriure Harry Potter i les relíquies de la mort en aquesta habitació (552) l'11 de gener de 2007*”).

És molt complicat de valorar l'impacte que hi ha hagut tant en el cafè, el cementiri *Greyfriars Kirkyard*, l'hotel *Balmoral* i les demás localitzacions d'Edimburg no especificades en l'apartat anterior. Però la ciutat se'n ha aprofitat d'aquest protagonisme que ha tingut arran de Harry Potter i existeixen una gran varietat de *tours*, activitats i productes relacionats amb la saga.

Un exemple d'aquesta relació entre la ciutat i la saga és el bar “*Perilous Potion*” de l'empresa “*The Pop Up Geeks*” que va obrir el bar temporalment (és el funcionament de l'empresa) on els clients poden fer els seus propis còctels inspirats en les posicions de l'escola màgica.

---

¹⁴ *Potterhead* és com s'anomenen les fanàtiques màximes de Harry Potter, aquelles que són tan fanàtiques, que no volen ser simples “fans de Harry Potter”.

Il·lustració 23. Decoració i còctels del bar *Perilous Potion* a Edimburg.

Font: The Pop Up Geeks Pictures (Tripadvisor, 2020) i A Harry Potter Themed Bar, Perilous Potions, Is Coming Soon to Edinburgh (Chu, 2017)

A la vall Clachaig Gully es on es va construir la cabana del Hagrid, però també un petit pont i unes pedres que van servir d'escenografia per les pel·lícules. Les propietàries de locals empresarials de la zona van demanar que deixessin aquests decorats, per poder-ho aprofitar, però una vegada acabat el rodatge, els escenaris també van marxar.

Una vegada més, és molt complicat saber l'impacte concret que hi va haver en aquesta vall, a la vall de Glen Nevis, als diferents llacs on es va fer el rodatge, al viaducte Glenfinnan i a totes les zones naturals d'Escòcia on es va gravar. Així que l'anàlisi en aquestes localitzacions serà més general.

Les dades de les quals es disposa de manera quantitativa són dels anys 2009 al 2012. Es tracta de les visites que van rebre les atraccions d'Escòcia gratuïtes i les de pagament, però l'anàlisi és complicat ja que hi ha dues mostres: del 2009 al 2010 s'analitzen 621 atraccions i els dos anys següents 644.

Taula 8. Número de visites a les atraccions gratis i de pagament d'Escòcia (2009-2012).

Atraccions	Mostra	2009	2010	Mostra	2011	2012
Gratis	281	29.379.983	29.327.514	290	33.393.176	33.929.745
Pagant	340	13.715.388	13.624.586	354	13.673.046	13.513.270
Total	621	43.095.371	42.952.100	644	47.066.222	47.443.015

Font: Visitor Attraction Monitor 2010 (MOFFAT Centre, 2010) i Visitor Attraction Monitor 2012 Overview (MOFFAT Centre, 2012)

Hi ha molts informes que es parla de l'impacte que ha tingut la saga (i la sèrie televisiva *Outlander*) a *Glenfinnan*, tant al viaducte com al monument que es troba a 1 quilòmetre. El viaducte té visitants durant tot l'any i gràcies a Harry Potter són milers els que visiten el lloc cada setmana.

Des d'un estudi que va fer National Trust, gràcies a Harry Potter, *Outlander* i la campanya del "North Coast 500"¹⁵ va dir que al 2018 es va veure un augment dels visitants de fins un terç respecte l'any anterior, arribant als 355.548 visitants al Monument de *Glenfinnan*.

El "consumer director" del *National Trust* d'Escòcia va dir en el mateix article el següent, referint-se a Harry Potter en l'última part del comentari:

"There are lots of factors encouraging visitors to explore Scotland's history and heritage. Our scenery on the big screen is a strong pull as we can see at places that have provided backdrops to unforgettable movie moments like the viaduct at Glenfinnan." (Edinburgh News, 2018)

Traduït al català: *"Hi ha molts factors que animen els visitants a explorar la història i el patrimoni d'Escòcia. El nostre paisatge a la gran pantalla és un gran atractiu, com podem veure en llocs que han proporcionat teló de fons a moments de pel·lícules inoblidables com el viaducte de Glenfinnan."*

Aquests articles, tot i que reflecteixen l'impacte de Harry Potter anys després que les pel·lícules s'hagin estrenat, aquest creixement al 2016 és més degut a la sèrie *Outlander*. Tot i això, gràcies a la taula que hem pogut observar on es veu que el turisme a Escòcia està en augment i Harry Potter ha fet molt a favor d'aquesta zona del Regne Unit a l'hora d'atraure el turisme i és que són milers les persones que viatgen a la zona per veure on va ser gravada la seva saga preferida.

---

¹⁵ La "North Coast 500" ("Costa Nord 500" en català) és una ruta circular de més de 830 quilòmetres (equivalent a 516 milles) que va per la costa nord d'Escòcia, començant i acabant al castell d'Inverness.

Seguint amb el tema del Hogwarts Express (ja que passava pel viaducte), Harry Potter també va “salvar” l’economia –com cita textualment l’autor de l’article en qüestió– d’una ciutat: Mallaig, ciutat on arriba el tren que inicia el recorregut a Fort William. (Jack, 2014)

Per posar a lloc la situació, Mallaig és una petita ciutat pesquera coneguda per ser el port d’arengada més gran del continent, en la qual fa anys gaire bé no tenia ni transport públic els caps de setmana. Ara el port ja no té la mateixa utilitat i les arengades ja no hi són, tot i que els vaixells segueixen surtin a pescar, no té la mateixa importància que tenia fa anys enrere.

La línia de ferrocarrils que es va construir va ser de les últimes en tot Gran Bretanya i és una de les línies més boniques i increïbles de tot Europa, tot i que econòmicament no era gaire rendible. Seixanta anys més tard van entrar en joc els primers “salvadors” del poble, quan els fanàtics dels trens van evitar que l’estació tanques.

Tot i això, la ciutat va perdre el que era el seu motor econòmic quan la pesca va baixar, però la ciutat segueix viva i això és degut als ferrocarrils i a Harry Potter. Quan és temporada d’estiu i vacances –de principis de maig a finals d’octubre–, la ciutat reviu, hi ha centenars de visitants passejant pels carrers i hi ha dos trens d’anada i tornada entre Fort William i Mallaig, els quals molts s’omplen d’aquests Potterheads.

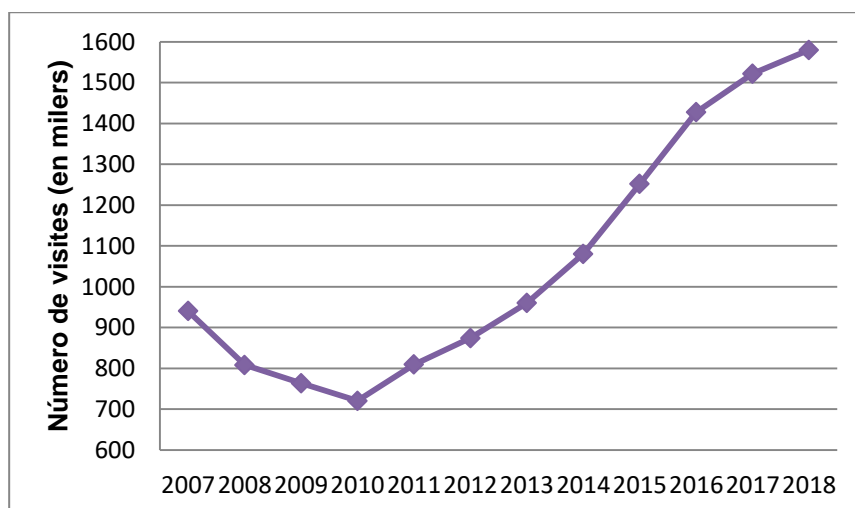
Irlanda

Per acabar, els *Cliffs of Moher* són una localització més obligatòria a visitar pels fans de Harry Potter –no només perquè apareix a Harry Potter i el misteri del Príncep (2009), sinó perquè són increïbles per si sols–.

Tot i que la pel·lícula es va estrenar al 2009, l'efecte de la crisi que hi va haver, va fer que les visites seguissin baixant i no va ser fins el 2011 que van començar a recuperar visitants. L'impacte ha anat tard, però el conjunt de Harry Potter amb altres pel·lícules que van ser filmades en aquesta localització, va fer que els turistes en aquesta atracció incrementessin en els darrers anys i del 2009 al 2018 (últimes dades recollides) l'increment hagi sigut molt significatiu.

En el següent gràfic es pot veure aquest increment de turistes, junt amb la davallada que hi havia des del 2007.

Gràfic 7. Número de visites en milers dels Cliffs of Moher (2007-2018).

Font: Visitors to Tourist Attractions 2007-2011 (Failte Ireland, 2011) i Cliffs of Moher | News (Cliffs of Moher, 2018)

Els penya-segats es poden veure gratuïtament depèn d'on es vagi, però el lloc més turístic (i on van els busos turístics) tenen aquest preu:

Taula 9. Preus als Cliffs of Moher.

Entrades	Preu
Infants – de menys de 12 anys (màxim 4 infants per adulta)	Gratis
Adultes, Sèniors (a partir de 65 anys) i estudiants (a partir de 16 anys i amb identificació)	7 €
Famílies – 2 adults i 2 infants de menys de 12 anys	16 €

Font: Choose Tickets - Cliffs of Moher Experience (Cliffs of Moher, 2020)

Warner Bros. Studio Tour London – The Making of Harry Potter

Totes aquestes localitzacions i els productes turístics que han creat han tingut el seu propi èxit, però el producte estrella es va inaugurar al març del 2012, un any després de l'estrena de l'última pel·lícula. Aquesta inauguració va venir després que la productora Warner Bros compres per 100 milions de lliures els estudis de Leavesden i els transformes en el que ara són: una espècie de parc temàtic que porta el nom de "*Warner Bros. Studio Tour London – The Making of Harry Potter*" i al 2016 es va considerar l'atracció turística més popular de tot el Regne Unit (Coffey, 2016).

Oxford Economics amb el suport de diverses institucions com la *British Film Commission* i *British Film Institute*, van presentar un estudi que analitzava –com diu el títol del mateix– l'impacte econòmic de la indústria cinematogràfica del Regne Unit ("*The Economic Impact of the UK Film Industry*" (*Oxford Economics*, 2012)). En aquest estudi no només s'hi analitzava la saga, sinó que també altres sèries i pel·lícules que han tingut molt de renom com "*Avatar*" o "*James Bond*". Junt amb l'anàlisi econòmic, també se'n feia un de turístic on es comenta el següent de la saga de Harry Potter:

"This ongoing link between the franchise and UK tourism has now been enhanced significantly by the opening of the Warner Bros. Studio Tour London – The Making of Harry Potter, a behind the scenes look at how the film series was created." (*Oxford Economics*, 2012)

Traduït al català: "Aquest vincle continuat entre la franquícia i el turisme britànic s'ha vist millorat ara de manera significativa amb l'obertura del Warner Bros. Studio Tour London - The Making of Harry Potter, un tema que analitza com es va crear la sèrie cinematogràfica."

Aquesta atracció està situada a *Leavesden* –com ja s'ha esmentat– i dóna gran importància a Harry Potter, però no tracta únicament d'aquesta saga en particular, sinó que hi ha un recull del cinema en general amb pel·lícules com "*Wonder Woman*" o "*Batman*" i es centra sobretot en les actrius i els actors britànics.

Deixant a banda el que no té a veure amb la saga de Harry Potter, l'atracció compta amb vestuaris i accessoris originals utilitzats en les pel·lícules i també escenaris que converteixen l'experiència fent que el visitant pugui sentir-se un alumne més de *Hogwarts*.

Algun dels escenaris que reproduïxen en aquesta atracció són el "Gran Menjador, el despatx del director de l'escola, la sala principal de les habitacions de la casa "Gryffindor, parts del bosc prohibit, una còpia a mida real del tren *Hogwarts Express*, el "Carreró Diagon", el Banc de *Gringotts*, i el menjador de la casa de la família *Weasley*, entre d'altres localitzacions. També s'hi poden trobar diferents maquetes com la del castell de *Hogwarts* o diferents animals màgics que apareixen a les pel·lícules. A part de les localitzacions, com ha s'ha esmentat, també s'hi pot trobar gran quantitat del vestuari de les actrius, es pot observar com es van gravar algunes escenes amb efectes virtuals, es pot "volar" amb escombra i inclòs una botiga amb diversos objectes per comprar.

Il·lustració 24. *Hogwarts Express*, Maqueta castell, Carreró *Diagon* i El Gran Menjador.

Font: *Hogwarts in the Snow at Warner Bros. Studio Tour London - The Making of Harry Potter* (Visit London, 2020) i *The Secret London Guide To The Harry Potter Studio Tour* (Landon, 2020)

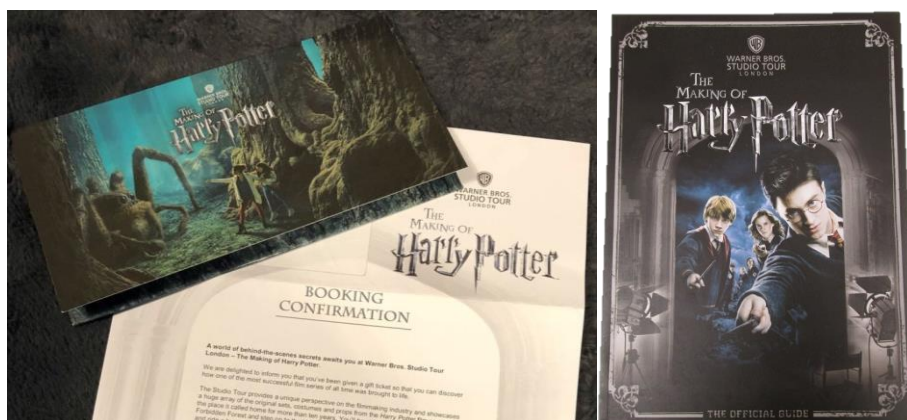
El preu de l'atracció varia segons l'edat de la visitant i el que aquesta vol incloure en l'entrada. Segons la mateixa web del parc els preus són els següents (WarnerBros, 2020):

Taula 10. Preu entrades al parc Warner Bros. Studio Tour London - The Making of Harry Potter.

Tipus d'entrada	Preu
Nadons de 0 a 4 anys*	Gratuït
Infants de 5 a 15 anys*	£ 38.00
Adulta – a partir de 16 anys	£ 47.00
Família – 2 adults i dos infants o 1 adulta i 3 infants	£ 150.00
Paquet infants <i>tour</i> complet (5-15) – Entrada als estudis, guia digital, record: un llibre guia “rústic”	£ 56.95
Paquet adultes <i>tour</i> complet (+16) – Entrada als estudis, guia digital, record: un llibre guia	£ 47.95

*Han d'anar acompanyades per una adulta.

Font: Elaboració pròpia a partir de la pàgina oficial de Warner Bros. Studio Tour London - The Making of Harry Potter

Il·lustració 25. Entrada al parc i obsequi que donen amb les entrades paquet.

Font: Google imatges i (UltimateTreasuresES, 2012)

Tot i que els preus puguin semblar elevats per la visita d'un dia als estudis, aquestes entrades s'han d'agafar amb molta antelació, perquè s'esgoten sempre molt ràpidament. El parc no té un aforament tant il·limitat com podria ser un parc temàtic de grans dimensions com Disneyland Paris, però cada dia el visiten més de 6.000 persones en temporada alta.

Els ingressos dels estudis no han deixat de créixer des del 2012 quan es van obrir. Aquests es divideixen entre els ingressos que tenen els estudis Warner Bros, dintre els quals s'afegeixen els ingressos del *tour* de Harry Potter “The Making of Harry Potter”.

Des que van obrir, els ingressos del *tour* de Harry Potter han significat un gran percentatge dels ingressos totals dels estudis Warner Bros. L'any 2012 –amb la novetat de tots els estudis i el gran màrqueting que se'n va fer– els ingressos del *tour* van significar un 82% del total dels ingressos dels estudis. Els anys posteriors, tot i que els ingressos del *tour* han pujat any rere any, el mínim creixement va ser al 2014 amb un increment de 5 milions de lliures i el màxim va ser al 2013 amb un increment de 17 milions de lliures. El percentatge, però, ha disminuït i entre el 2013 i el 2016 era d'entre el 68% l'any que més i el 66% l'any que menys.

Taula 11. Ingressos als Estudis Warner Bros i del tour de Harry Potter (2012-2016).

Anys	2012	2013	2014	2015	2016
Tour	£40.6m	£57m	£62.8m	£77.2m	£85.7m
Estudis	£8.5m	£22.8m	£32.4m	£37.5m	£40.9m
Altres	£0.5m	£3.6m	--	--	--
Total	£49.6m	£83.4m	£95.2m	£114.7m	£126.6m
Benefici net	£8.5m	£31m	£34.8m	£47.9m	£58.6m

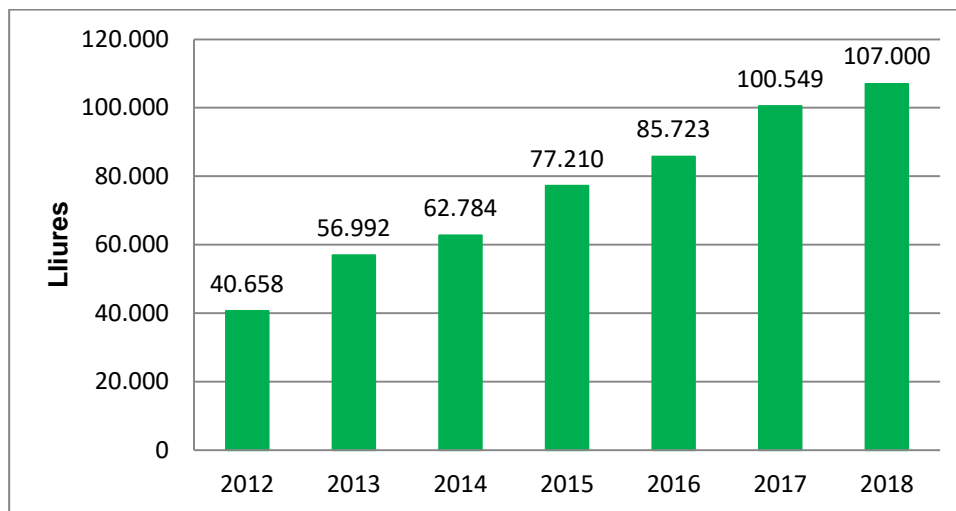
Font: Harry Potter Tour Conjures Up \$435M Of Revenue For Time Warner (Sylt, 2017)

A la taula s'hi poden veure els ingressos que tenien els estudis (sense el *tour*), el mateix *tour*, però també el total. D'aquest se'n extreuen les inversions que es feien en el mateix parc i finalment es pot observar el benefici net dels estudis, que com es pot observar, també ha tingut un gran increment. El creixement dels estudis en general, es pot veure doncs com no ha parat de créixer ni un sol any, amb l'augment més significatiu al 2013, quan la inversió en el parc no va ser tan gran com l'any anterior, òbviament.

El la següent pàgina es pot observar un gràfic de barres, exclusiu dels ingressos anuals que va tenir el *tour* de Harry Potter en els estudis de Londres entre l'any 2012 i l'any 2018. Es pot observar amb facilitat que els ingressos han anat en augment des que es van obrir els estudis i encara ara no han baixat.

Això és degut a que tot i que la saga cinematogràficament parlant s'hagi acabat fa anys, són cada vegada més els fanàtics que volen i poden visitar el lloc on es van crear les pel·lícules que han acompanyat la seva infància, però també són més les persones que avui en dia comencen a veure les pel·lícules o a llegir els llibres i volen visitar els estudis on poden viure aventures com si fossin els seus mags preferits.

Gràfic 8. Ingressos anuals de Warner Bros. Studio Tour London - The Making of Harry Potter en lliures (2012-2018).

Font: Annual revenue of Warner Bros. Studios Tour London from 2012 to 2017 (Luty, 2019) i Warner Bros Studios Leavesden: revenue growth drives expansion (Mitchell, 2019)

El primer dia que van obrir els estudis ja hi havia una cua gran de gent que volia visitar els estudis, però, com s'ha esmentat anteriorment en aquest punt, aconseguir les entrades per aquest parc s'ha de fer amb molta anticipació si es vol aconseguir visitar el parc a la vegada que tens un viatge organitzat a Londres o alguna localitat del Regne Unit.

Tant pels estudis de gravació, com per l'atracció en si, els estudis van contractar 44 treballadores més al 2017, donant lloc en ells a un total de 413 persones.

3. L'efecte Harry Potter avui en dia

En aquest punt es parlarà de les diferents ofertes de serveis i productes que hi ha, no només al Regne Unit, sinó arreu del món, en relació a la saga cinematogràfica de Harry Potter i també la seva preqüela d'Animals Fantàstics. Es començarà amb els serveis/productes oficials i es segueix amb els no-oficials com rutes, hotels o activitats organitzades.

Harry Potter no han tingut només un efecte cinematogràfic dins del Regne Unit i la petita part d'Irlanda on es va gravar. L'efecte ha sigut mundial i tothom que ha pogut se'n ha aprofitat per treure'n beneficis econòmics.

Espanya, França, Itàlia, Brussel·les, Amsterdam, Alemanya, Suècia, Estats Units, Xina, Singapur, Japó i Austràlia, només són alguns dels països als que el fenomen Harry Potter ha arribat i ho han sabut aprofitar d'una manera o d'una altra, uns amb grans projectes i els altres amb projectes més petits i efímers.

No només països, sinó que hi ha empreses que també han sabut aprofitar la màgia de la saga, empreses del món turístic, però no només aquestes, sinó que empreses de roba com Primark també li han tret el seu profit; però d'aquestes no en parlarem.

Aquests productes i serveis es divideixen entre els productes oficials –amb llicència de Warner Bros. Entertainment– i els productes no oficials com són diverses iniciatives privades.

Productes oficials

Els estudis Warner Bros de Londres no són els únics al món. Són únics en el sentit de que és allà on es van gravar totes les pel·lícules de la saga, però si es vol entrar al Gran Menjador, visitar el despatx d'Albus Dumbledore, ser un viatger més al Hogwarts Express o, inclús, entrar a l'escola de màgia i bruixeria Hogwarts, també es pot visitar Orlando (Flòrida, Estats Units), Hollywood (Califòrnia, Estats Units) o Osaka (Japó). En el punt "Universal Studios" hi ha dos gràfics que parlen de l'impacte de la saga en els parcs.

Universal Orlando Resort

El resort d'Orlando sota la marca Universal està format per tres parcs principals: *Universal's Islands of Adventure*, *Universal Studios Florida* i *Universal's Volcano Bay*. A part existeixen les illes de *Universal CityWalk* i, la que importa en aquest treball, *The Wizarding World of Harry Potter*.

Aquest es divideix en dues zones, la primera es va inaugurar el 18 de juny del 2010 i era l'únic parc temàtic de Harry Potter amb llicència. Aquell mateix dia hi va haver una cua de 5000 persones que volien visitar aquesta experiència i dia rere dia des de llavors, són milers les persones que visiten el parc. La segona part es va obrir el 8 de juliol del 2014.

L'any 2018 el parc (al seu complet, sense especificar per zones) va generar 5,7 bilions de dollars.

II-lustració 26. Mapa Universal Orlando Resort.

Font: Universal Orlando Resort | Vamos a Miami (Vamos a Miami, 2020)

En la fotografia superior es pot observar el mapa sencer del resort amb una ampliació al parc de Harry Potter, la qual es divideix en dues parts: *Diagon Alley* i *Hogsmeade*.

- The Wizarding World of Harry Potter - Hogsmeade: Dins el parc *Universal's Islands of Adventure* es troba al mig del mapa (mig perquè el mapa no està ubicat al nord). Aquesta part és on es troba el poble de *Hogsmeade* i l'estrella del parc, una rèplica de mida real del castell de *Hogwarts*.

S'hi pot veure el poble de *Hogsmeade* recreat amb les seves botigues, tabernes i el castell al complet, com no pot veure's al Regne Unit.

Perquè els visitants puguin arribar a l'altra part del món de Harry Potter (que simbolitza la part màgica de Londres), igual que a les pel·lícules, hi ha el tren. Universal va decidir posar una imitació del *Hogwarts Express* per anar de Londres a *Hogwarts* i viceversa.

- The Wizarding World of Harry Potter - Diagon Alley: Aquesta part es troba a la dreta del parc *Universal Studios Florida* (i a la dreta del mapa) és la més nova i és on es troba el món màgic que hi ha fora de *Hogsmeade* i *Hogwarts*. Ve a ser la part màgica de Londres on es troba el carreró *Diagon*.

S'hi poden trobar diferents botigues i espais del mateix carreró com la botiga dels germans Weasley plena d'objectes de broma, la tenda del senyor Ollivander on tots els mags compren les seves varetes i inclòs hi ha el banc de Gringots amb un drac ubicat sobre la façana – imitant la penúltima de les pel·lícules—.

Il·lustració 27. Imatges del parc *The Wizarding World of Harry Potter*, Orlando.

Font: La Guía que DEBES leer para The Wizarding World of Harry Potter en Universal Orlando Resort (Lopez, 2019)

El parc està completament tematitzat amb la màgia de Harry Potter, les atraccions, diverses experiències, els restaurants i les tendes, entre d'altres. Les atraccions són “Harry Potter i el viatge prohibit” –una muntanya russa que entra al castell–, “El vol de l’hipogrif” –una muntanya russa més suau–, l’atracció “Les criatures màgiques del Hagrid, aventura en moto”, la muntanya russa “Dragon Challenge” i finalment l’estació de *Hogsmade* on es pot agafar el tren, totes aquestes tres es troben al parc de *Hogsmade*. A *Diagon Alley* hi ha dues atraccions, una que és la pròpia estació de King’s Cross i l’atracció que va per dintre el banc de Gringots “Harry Potter i l’escapada de Gringots”, considerada la millor atracció de totes sis.

També es pot escollir una vareta a la botiga d’Ollivanders, llençar encanteris amb una vareta interactiva, pujar al *Knight Bus*, beure la famosa *Butterbeer* (cervesa de mantega), menjar a la taberna *Three Broomsticks*, comprar productes de *Quiddich*, els llibres de l’escola, llaminadures a *Honeydukes* o productes de broma a *Weasleys’ Wizard Wheezes*, entre moltes altres aventures perquè el visitant es senti com un alumne més de Hogwarts, vivint cada una de les experiències que aquests vivien.

Els preus del parc són diferents si el visitant és resident de Florida, si només es vol visitar un parc o dos, si és vol visitar en un dia o més i segons temporada, però aproximadament són aquests:

Taula 12. Preus entrades Universal Orlando Resort.

Entrades		Preu
1 dia a 2 parcs	<i>Universal Studios Florida i Islands of Adventure</i>	Infants – de 3 a 9 anys: \$169
		Adultes: \$174
1 dia a 1 parc	<i>Universal Studios Florida i Islands of Adventure</i>	Infants – de 3 a 9 anys: \$114
		Adultes: \$119
	Volcano Bay	Infants – de 3 a 9 anys: \$80
		Adultes: \$75
2 dies a 2 parcs	+ 2 dies gratis: <i>Universal Studios Florida i Islands of Adventure</i>	Infants – de 3 a 9 anys: \$284.99
		Adultes: \$294.99
2 dies a 3 parcs	<i>Universal Studios Florida, Islands of Adventure i Volcano Bay</i>	Infants – de 3 a 9 anys: \$334.99
		Adultes: \$324.99

Font: Elaboració pròpia a partir de Park Tickets | Universal Orlando Resort (Universal Orlando Resort, 2020)

Universal Studios Hollywood

El parc que es troba a Los Angeles (Califòrnia) sota el nom de *Universal Studios Hollywood* està format per un únic parc amb diferents “mons”, com “*The Simpsons*”, “*Jurassic Park*”, “*Transformers*”, “*The Walking Dead*” i la que importa “*The Wizarding World of Harry Potter*”, que és la zona més gran del parc com es pot veure en el mapa.

Il·lustració 28. Mapa Universal Studios Hollywood.

Font: Park Map - Universal Studios Hollywood (Universal Studios Hollywood, 2020a)

El món màgic de Harry Potter de Los Angeles es va inaugurar quasi sis anys més tard, el 7 d'Abril del 2016 i és una còpia del parc que hi ha a Orlando, excepte per alguns detalls –uns més grans que els altres–.

La gran diferència entre els dos parcs és que aquest només està format pel poble de *Hogsmade*, per tant no té la zona de “*Diagon Alley*” ni l'atracció estrella que es troba en aquesta zona a Orlando; Hollywood tampoc té l'atracció de “*Dragon Challenge*”.

Però el parc d'atraccions situats a la costa oest d'Estats Units té una cosa diferent al parc de Florida. L'atracció de “Harry Potter i el viatge prohibit” és més extensa que la que hi ha a Orlando i quan aquesta es va inaugurar contava amb escenes en 3D, detall que no hi era a l'altre parc, però el públic no ho va acabar de tolerar (pel mareig del 3D i l'atracció en si) i vuit mesos més tard van treure aquesta tercera dimensió.

Il·lustració 29. Imatges del *The Wizarding World of Harry Potter, Hollywood*.

Font: A guide to the Wizarding World of Harry Potter in Los Angeles (Juliano, 2017)

El que si que tenen similar, a part del castell que es ben bé igual, també són les zones on la visitant pot sentir-se una maga més. Es poden anar a comprar les varetes on la botiga del senyor Ollivander, comprar diversos accessoris de *Quidditch* o llibres de l'escola com feien les magues al carreró Diagon, visitar la botiga de llaminadures de *Hogsmade*, visitar la taberna de *Three Broomsticks* on poden beure *ButterBeer*, totes aquestes activitats i moltes més fan que la visitant no noti la diferència entre un parc i l'altre.

El que si que torna a diferenciar un parc de l'altre són els preus de les entrades. Aquest parc de Hollywood és més econòmic que el d'Orlando. Els següents preus varien en funció de la temporada a la qual s'agafen les entrades per visitar el parc:

Taula 13. Preus entrades Universal Studios Hollywood.

Entrades	Preus
1 dia	Infants – de 3 a 9 anys: \$103 - \$133
	Adultes: \$109 - \$139
Universal Express	Infants – de 3 a 9 anys: \$163 - \$253
	Adultes: \$169 - \$259
2 dies	Infants – de 3 a 9 anys: \$143 - \$163
	Adultes: \$149 - \$169
Experiència VIP	Infants – de 3 a 9 anys: Des de \$343
	Adultes: Des de \$349

Font: The Wizarding World of Harry Potter™ (Universal Studios Hollywood, 2020b)

Universal Studios Japan

Aquest tercer i últim parc del món Universal Studios es troba a la ciutat d'Osaka. Una setmana més tard que el parc d'Orlando obrís la zona de “Diagon Alley”, el dia 15 de Juliol del 2014, a Osaka es va obrir “The Wizarding World of Harry Potter”.

II-lustració 30. Mapa Universal Studios Japan.

Font: Universal Studios Japan: Guía Completa (Japan Rail Pass, 2019)

Aquest parc és una altra còpia dels altres dos. Consta únicament de la part de *Hogsmeade* amb la reproducció del petit poble i el gran castell de màgia, *Hogwarts*.

El parc té en ell tres atraccions que també estan en la resta dels parcs: “Harry Potter i el viatge prohibit”, “El vol de l’hipogrif” i la “Vareta màgica” (atracció que també està en els altres dos parcs) que consta de fer màgia pels racons del parc que reaccionen al sentir certs “encanteris” al moure una vareta interactiva.

El parc torna a estar ple de restaurants en forma de taberna com la Hog’s Head o Three Broomsticks, botigues on comprar llaminadures, productes de broma, les varetes màgiques i més equipament que utilitzaven els mags a les pel·lícules. En aquest cas hi torna a ser una maqueta a mida real del Hogwarts Express, però només per fer-se una foto.

El que més diferència aquest parc del Japó dels dos d’Estats Units són els detalls: la decoració, disseny, estètica i com el visitant es sent dins el món de Harry Potter. Al costat del castell de Hogwarts hi ha el “llac negre” un petit

estany que van construir per simular el llac on tantes històries van viure el Harry i les seves amigues; a més a més, una cosa única que també té el parc és que ho van poblar de mussols perquè la gent es situes més en el món màgic i en les aventures que poden viure a Hogwarts.

Il·lustració 31. Imatges del *The Wizarding World of Harry Potter* d'Osaka.

Font: The 10 Best Universal Studios Japan Rides for Adults (Erin, 2019)

Els preus d'aquest parc també depenen segons la temporada en que s'hi vagi, però són a partir del següent (amb un canvi aproximat als dòlars per comprar el preu amb els parcs anteriors):

Taula 14. Preus entrades Universal Studios Japan.

Entrada	Infants – de 4 a 11 anys	Adults – majors de 12	Sèniors – majors de 65 anys
1 dia	¥ 5,400 = \$51	¥ 7,800 = \$73	¥ 7,100 = \$67
2 dies	¥ 10,500 = \$99	¥ 15,400 = \$145	

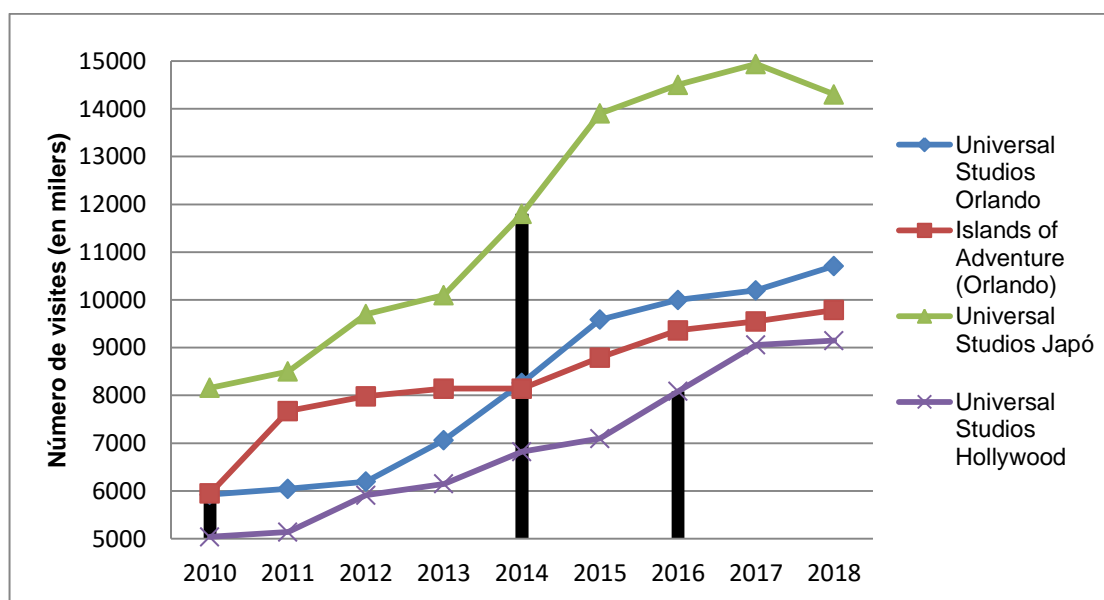
Font: Tickets | Universal Studios Japan | USJ (Universal Studios Japan, 2020)

Universal Studios

En aquest primer gràfic que està a continuació es pot observar el número de visites en milers que hi va haver en els tres parcs de Universal Studios (dividint el parc d'Orlando entre "Universal Studios" i "Islands of Adventure") entre els anys 2010 i 2018.

La línia negra marca l'any en el que la zona de "The Wizarding World of Harry Potter" va obrir la porta als parcs. La primera línia a l'any 2010 dona l'inici a *Islands of Adventure* (en vermell), la segona línia al 2014 és per *Universal Studios d'Orlando* (en blau) i *Universal Studios del Japó* (en verd) i la última línia al 2016 és per *Universal Studios de Hollywood* (en lila).

Gràfic 9. Número de visites en milers als parcs Universal Studios (2010-2018).

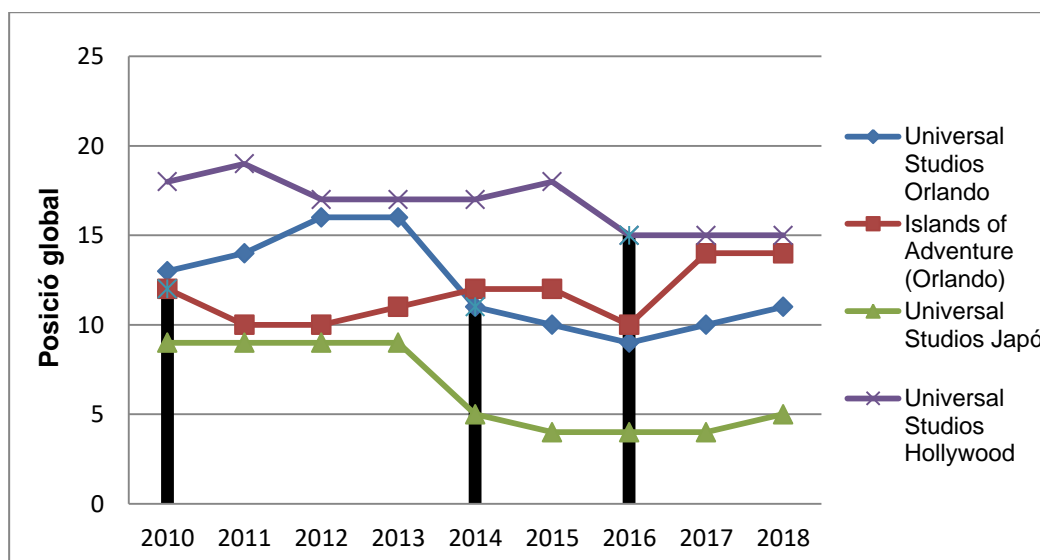
Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes de AECOM's Theme Index and Museum Index Reports del 2010 al 2018 (AECOM, 2018)

Es veu de sobres que el parc amb més visitants és el que es troba a Osaka. La diferència entre el nombre de visites no era tan gran al 2010, quan entre el parc del Japó i el de Hollywood els diferenciaven uns 3.120.000 visitants (el primer amb 8.160.000 visitants i el segon amb 5.925.000). El màxim d'aquesta diferència va arribar un any després que obrís la zona al Japó, al 2015, quan Hollywood va tenir més de 7 milions de visites i el Japó quasi va arribar als 14 milions.

En els primers anys de l'obertura de la zona en cada parc es va notar un gran augment en el nombre de visitants. L'augment més fort va ser l'any 2010 amb la obertura de la primera zona al parc d'Orlando, l'increment d'un any per l'altre va ser del 29%. El Japó va tenir el segon millor augment arribant als 13.900.000 visitants (en relació als 11.800.000 que va tenir al 2014), aquest increment va ser d'un 17,8%. Els dos parcs restants, al 2014 Orlando va pujar un 16% i Hollywood al 2016 va notar un increment del 12%.

Aquest segon gràfic, indica la posició global en la que es troben tenint en compte el número de visitants. En aquest cas s'analitzaven els 25 parcs amb més visitants del món i els quatre de Universal formen part d'aquesta llista. La millor posició és la 1, així que com més avall està la línia, millor és la posició en la que es troben.

Gràfic 10. Posició global entre els parcs d'atraccions més visitats (2010-2018).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes de AECOM's Theme Index and Museum Index Reports del 2010 al 2018 (AECOM, 2018)

En aquest gràfic el parc del Japó torna a ser el que es troba en millor posició, òbviament ja que no deixa d'anar lligat amb l'anterior gràfic. *Universal Studios* d'Osaka va passar de la novena posició a la cinquena quan el parc va obrir i durant els tres anys següents va estar en quarta posició, però la baixada de visitants aquest darrer any, també va fer que perdés una posició.

Islands of Adventure va estar en segona posició (respecte els quatre parcs) fins que va tenir una baixada al 2014, just quan *Universal Studios Orlando* va tenir una gran pujada que va portar el parc d'estar a la setzena posició a la onzena, deixant el primer parc esmentat just darrera seu.

Hollywood, sempre per darrera de tots els parcs es troba al 2018 (i dos anys enrere) en la seva millor posició i dels 25 parcs més visitats de tot el món, es troba en quinzè lloc.

Resumidament, tots els parcs dels estudis Universal han vist un increment molt important en visitants l'any següent (o en el mateix any) després que obrís la zona de Harry Potter. Això demostra una vegada més l'impacte de la saga en el món turístic.

Harry Potter l'exhibició

Tots aquests parcs tenen la llicència Warner i no són els únics producte amb aquesta. L'exhibició de Harry Potter va inaugurar-se mundialment ara fa 11 anys, va ser a Chicago l'abril del 2009.

Aquesta exhibició ha viatjat per tot el món des de llavors passant per diverses ciutats d'Estats Units (com Boston i Nova York), pel Canadà (Toronto i Edmonton), Al continent asiàtic i oceànic va visitar Singapur, Japó (Tokio), Xina (Xangai) i Austràlia (Sydney). I finalment al continent Europeu ha visitat un total de vuit països: Suècia, Alemanya (Berlin i Colònia), Bèlgica (Brussel·les), els Països Baixos, França (Paris), Itàlia (Milan), Espanya (Madrid i València) i ara es troba a Lisboa, Portugal.

Cada una d'aquestes exhibicions han tingut una durada d'obertura d'entre 3 i 6 mesos (tot i que la gran majoria hi ha estat de 4 a 5 mesos). Han rebut milers de visitants que tenint aquest món màgic tan a prop de casa han decidit viatjar fins la ciutat per poder veure l'exhibició i, a la vegada, aprofitar per passar uns dies a la ciutat. A Madrid en 4 mesos van visitar-la 460 mil persones i arreu del

món l'han visitat 5 milions de persones. Clar que alguns visitants hauran anat i tornat en un mateix dia i els altres hauran aprofitat per quedar-se més dies.

Aquest impacte en concret és impossible de saber, ja que no s'ha fet cap tipus d'anàlisi per saber el motiu del viatge dels turistes que anaven fins l'exhibició i tan podia ser com que hi anaven expressament o de rebot (tant a l'exhibició com a la ciutat).

Les exhibicions són inaugurades per alguns dels actors i actrius de les pel·lícules, fet que crida encara més als fans per visitar-la. Està format per diversos vestuaris dels personatges, creen escenaris diversos com algunes habitacions importants en les pel·lícules. També es pot interactuar amb jocs, veure objectes inèdits i veure imitacions a mida real d'animals mitològics i del Hogwarts Express, entre moltes altres coses.

Il·lustració 32. Imatges dels objectes de Harry Potter l'Exhibició.

Font: Gallery - Harry Potter (Harry Potter The Exhibition, 2020)

Harry Potter i el llegat maleït

Londres, Hamburg, Nova York, San Francisco, Toronto, Melbourne i Tokio són les ciutats escollides on s'està representant –o on es representarà– l'obra de teatre “Harry Potter i el llegat maleït” (*Harry Potter and the Cursed Child*, en idioma original).

Aquesta obra de teatre és la primera d'aquest format dins del món de Harry Potter i la història es dividida en dues obres amb dos actes cada una. Se'n va escriure un llibre que es va publicar el 31 de Juliol del 2016 i és la vuitena entrega de la saga. Aquesta història transcorre una vegada passades les

aventures del Harry; ara és el moment en el que els tres fills de Harry Potter i Ginny Weasley estan a l'escola de *Hogwarts* estudiant. La idea va ser original de J. K. Rowling, Jack Thorne –guionista i dramaturg– i John Tiffany –director teatral–.

L'obra ha guanyat una quantitat de premis enorme; després del seu estreno mundial a Londres, va guanyar 24 premis al Regne Unit aconseguint un record en els premis *Lawrence Olivier* guanyant les nou categories possibles, com mai cap obra havia fet. A Nova York va guanyar 25 premis, inclosos sis categories del *Tony Award*.

Il·lustració 33. Portada del llibre i imatge promocional de l'obra.

Font: J.K. Rowling rompe meses de silencio con un nuevo anuncio relacionado con Harry Potter (González, 2019)

Avui en dia l'obra està funcionant a Londres (amb estrena el 30 de Juliol del 2016, un dia abans de la publicació del llibre), a Nova York (amb estrena el 22 d'Abril del 2018), a Melbourne (que es va estrenar el 23 de Febrer del 2019) i a San Francisco (estrenat el 1 de Desembre del mateix any). Estava previst estrenar-la al març d'aquest any a Hamburg, aquesta tardor a Toronto i posteriorment a Tokio. A causa del Covid19, a Hamburg s'estrenarà al Juliol i a Toronto al 2022, per Tokio serà a l'estiu del 2022.

Les entrades, en les quatre ciutats on ja ha començat l'obra, van volar el dia que es van posar a la venda; a Londres en vuit hores se'n havien venut 175 mil i a Melbourne en quatre dies 200 mil. A més els preus de l'entrada (a Londres) podien anar de £30 a £130, tot i que en la revenda es podien trobar entrades

per £3.000. a cada país i a cada teatre el preu és diferent, però es poden consultar a la pàgina oficial de l'obra.

Des de la mateixa pàgina web es poden comprar les entrades de cada ciutat (excepte Toronto i Tokio que no tenen entrades a la venda) i el més curiós és que només a Hamburg tenen una opció de "Entrada i hotel" i en el mateix tiquet ja t'inclouen les entrades que demanis, la pernoctació i l'esmorzar en el mateix hotel.

A més, el fet que l'obra estigui dividida en dues parts, el públic acabarà comprant les dues entrades si vol veure tota l'obra i acaba sent molt probable que passi una nit o més a la ciutat a part que visqui a prop. Si més no, el visitant fora de les hores de teatre acaba passant el dia a la ciutat on l'està veient.

Harry Potter en concert

Entrem a l'últim producte avalat per Warner Bros, que va començar a sonar a mitjans del 2016. El concert de Harry Potter va lligat a les pel·lícules i, per tant, hi ha vuit versions: un concert per cada pel·lícula.

Tota persona que ha vist les pel·lícules sap de la importància que té la música en elles i aquest producte ho demostra dia rere dia. S'han fet més de 1.000 concerts en les que hi ha participat gairebé 150 orquestres de diferents països. Endinsar-se en les pel·lícules de Harry Potter, escoltant la música en directe i veient les imatges en una pantalla de cinema ha cridat l'atenció a més de 2,1 milions de persones en 42 països diferents.

Canadà, Estats Units, Mèxic, Puerto Rico, Colòmbia, Espanya, Dinamarca, Noruega, Rússia, Romania, Estambul, Emirats Àrabs, Xina, Corea del Sud, Japó, Taiwan, Tailàndia, Nova Zelanda i, sens falta, Irlanda i el Regne Unit, són només alguns dels països on s'ha pogut gaudir de l'orquestra en directe.

Els preus també varien segons la pel·lícula que es va a veure representada, la temporada i el país. Totes es poden comprar des de la pàgina oficial que existeix de "Harry Potter en concert".

Productes no oficials

Existeixen milers de productes que no són oficials, és a dir, no tenen llicència de Warner Bros. Molts d'aquests productes o serveis són tours –els quals es comentaran al final d'aquest punt–, però també hi ha altres activitats que criden l'atenció de centenars de persones.

Wizard Week a Alnwick

Al castell d'*Alnwick* on es van gravar diverses escenes representant el castell de *Hogwarts* han sabut aprofitar l'impacte de la saga de maneres molt originals, algunes de les quals ja s'han explicat. Cada any durant una setmana, o dues depèn de l'any, es celebra la setmana de la bruixa (Wizard Week) abans de que comenci el curs escolar.

Durant aquesta setmana són seleccionats a la casa on han d'anar, es fan classes per aprendre a volar en escombra, fan les seves pròpies varetes, es poden tocar “animals màgics” (serps, taràntules o armadillos), es coneixen les personatges de Harry Potter (no les actrius reals, sinó actrius que imiten les personatges) i, entre d'altres activitats, es visiten tots els racons del castell on es van gravar les escenes.

Harry Potter i els festivals

Hi ha festivals amb temàtica de la saga per tot el món.

El 19 i 20 d'octubre del 2016 a Philadelphia es va fer una conferència de la saga a la Universitat de Chestnut Hill. Tot seguit, el 21 i 22 del mateix mes es va fer festival de Harry Potter amb un torneig de Quidditch.

Un altre festival, en aquest cas convenció, de més pes en el món Potter és LeakyCon. Una convenció que es fa anualment, cada any a una ciutat diferent, on assisteixen actrius de les pel·lícules originals tan de Harry Potter com de la preqüela *Animals fantàstics*, experts en la saga i diverses autores, entre altres.

És una oportunitat impressionant per poder conèixer les actrius de la saga, demanar autògrafs i fer-s'hi fotos.

Enguany es celebra a Orlando del 31 de Juliol al 2 d'Agost, si el coronavirus no ho impedeix, i es podran veure actors de la saga com: Devon Murray, Josh Herdman i Stanislav Yanevski.

Les entrades tenen un cost de \$69 si només es vol assistir un dels tres dies, l'entrada general val \$199 i l'entrada "Merodeador" que és molt més completa per \$399.

A Denver es farà una segona *LeakyCon* del 23 al 25 d'Octubre i de moment l'actriu confirmada és Evanna Lynch. Els preus són de \$65 l'entrada per un dia, \$175 l'entrada general i \$399 l'entrada "Merodeador".

Il·lustració 34. Imatges promocionals de *LeakyCon* a Orlando i Denver.

Font: LeakyCon (LeakyCon, 2020)

Escola de Màgia i bruixeria Hogwarts

No és d'estranyar que algú hagi reproduït el fenomen de Hogwarts a la vida real. A Polònia existeix el castell de Czocha on es va realitzar un esdeveniment on 135 persones podien assistir a les mateixes classes que assistia Harry Potter, fer màgia, conèixer "animals fantàstics" i guanyar la copa de la casa, entre d'altres activitats. Té un preu de 700 dòlars per persona i una durada de quatre dies.

Aquesta idea no només s'ha representat a Polònia, sinó que al Regne Unit també s'ha fet. Al cap i a la fi, Wizard Week no deixa de ser el mateix.

Harry Potter i el seu hotel

Londres és la ciutat on es troba l'hotel de Harry Potter, The Georgian House Hotel. L'hotel situat al centre de Londres té habitacions no inspirades en la saga i cinc habitacions orientades i tematitzades amb Hogwarts.

Les cinc habitacions són: dos dobles, una quàdruple, una quintuple i una sèxtuple. Les habitacions tenen un estil gòtic, amb llits iguals en els que dormia el Harry, manuals de bruixeries, estris per fer pocions màgiques i decoracions amb escuts de l'escola.

El preu de les habitacions es mou entre els 250€ i 300€ una habitació doble amb esmorzar inclòs.

Il·lustració 35. Habitacions de l'hotel *The Georgian House*, Londres.

Font: Georgian House Hotel, Londres (Booking, 2020)

I més activitats màgiques...

Els Scape Room estan a tota ciutat que es visiti, se'n poden trobar d'assassinats, de misteri, de por, però també de Harry Potter. Barcelona no és una excepció i es pot visitar l'empresa "Simulacre vuit" on tenen una sala que es diu "Andana 9^{3/4}". Els visitants es vesteixen amb les capes que porten els alumnes de Hogwarts i han de resoldre els enigmes i misteris que els hi planteja la sala.

El preu per dues persones és d'un total de 60€, tres persones 66€, de quatre a cinc val 80€ i si són sis persones val 90€. Tots aquests tenen un descompte del 10% si es reserva per internet i es fa l'activitat de dilluns a dijous.

Per últim Londres està ple de tours que van relacionats amb el món de Harry Potter. Aquests es poden fer a peu, amb bus, amb taxi o inclòs acabar fent un creuer pel Tàmesi. Els que es fan a la mateixa ciutat tenen una durada aproximada de dues hores i mitja i poden ser amb guia o sense. També hi ha tours que comencen a Londres però fan una excursió a Oxford i Lacock, per exemple. Els preus són molt variats, n'hi ha de gratis en els que es paga la voluntat fins a tours que valen 300 lliures o inclòs més.

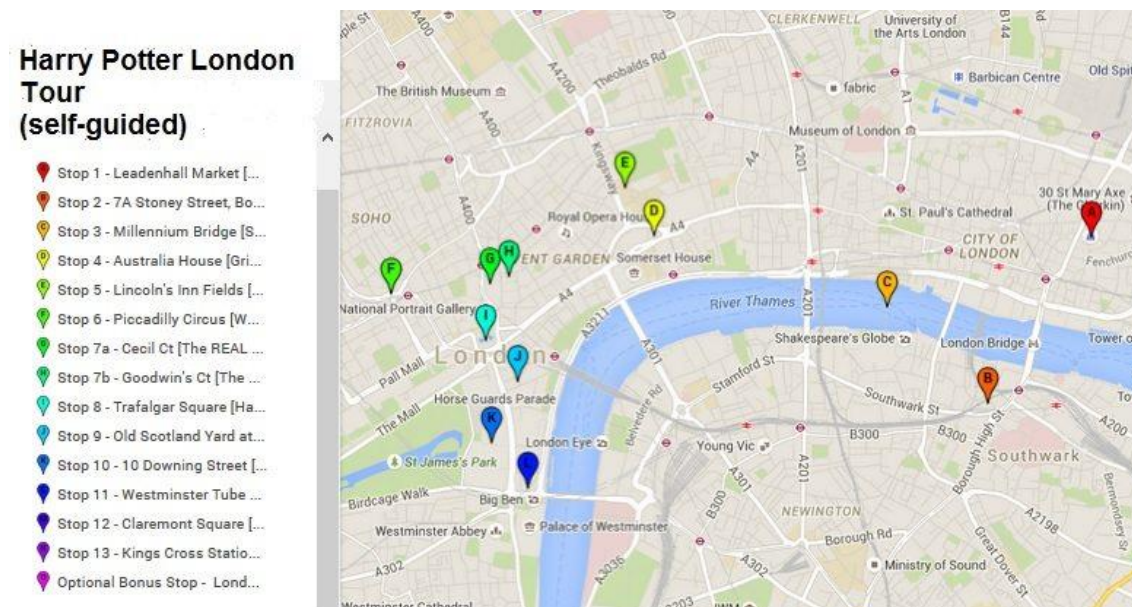
Un exemple dels tours de la ciutat de Londres gratuït és el "Harry Potter Walking Tours in London" que proporciona l'empresa "Free Tours by foot". El tour es fa a peu i també agafen el metro a l'inici d'aquest. Es va per les localitzacions on es van gravar les pel·lícules i expliquen fets graciosos de les actrius mentre gravaven i referències a les pel·lícules.

Visiten les següents localitzacions:

- La parada de metro de *Westminster* (en el que viatgen el Harry i el pare *Weasley*)
- El carrer de *Cecil* (el carreró *Diagon* a les pel·lícules)
- El carrer de *Godwin* (el carreró *Knocturn*)
- El teatre *Palace* (on es representa l'obra de teatre, però no s'hi entra)
- L'avinguda *Horseguards* i "*Scotland Yard Place*" (on hi ha l'entrada del Ministeri de màgia)
- El pont *Millennium* (on transcorre una escena de la penúltima pel·lícula)
- La plaça *Trafalgar* (on transcorre una escena de la penúltima pel·lícula)
- El carrer *Downing* (on viu el primer ministre del Regne Unit)
- Depèn del dia i l'hora de la visita s'acaba al mercat *Leadenhall* o al mercat *Borough* (entrades del "*Caldero chorreante*")

Aquest tour es fa tots els dilluns a les set de la tarda i dimecres, divendres i dissabtes a les dues del migdia.

Un altre exemple de tour a peu és el “*Self-Guided Harry Potter Tour*”, on es proporciona un àudio i un GPS (*Google Maps*) que s’obra des del mateix mòbil perquè cada turista es faci una autoguia per la zona nord, en aquest cas, de Londres.

Il·lustració 36. Mapa del tour de Harry Potter.

Font: Harry Potter Walking Tours in London (Margaret, 2020)

Aquest tour també és gratuït i té un total de tretze parades “obligatòries” amb una parada opcional al Zoo de Londres. En aquest tour si que potser és més necessari l’ús del metro, però al ser autogestionat, a partir de la gravació de so, també es pot prendre amb molta més calma i anar al ritme que un necessiti.

No hi ha gran diferència entre els tours gratuïts i els que són de pagament i es facin a la ciutat, perquè al cap i a la fi, els gratuïts s’ha de pagar la voluntat i un acaba pagant (si valora una mica la feina dels demés). En els de pagament hi pot entrar l’entrada en algun edifici, el bitllet de metro i directament els beneficis per l’empresa que no creu o no es fia del funcionament dels “free tours”.

Conclusions

L'efecte de Harry Potter en el turisme segueix present 23 anys després de la seva primera publicació? Aquesta és la pregunta d'investigació plantejada a l'inici del treball. Després d'un llarg anàlisi fet a partir dels tres objectius esmentats en el primer apartat es conclou que si, l'efecte de Harry Potter segueix present en el turisme l'any 2020.

Que el cinema ajuda de moltes maneres a una localització on es graven pel·lícules està clar des de fa anys i el turisme cinematogràfic és només una manera més d'economitzar aquest impacte. El cinema existeix des de fa anys i la seva relació amb el turisme és cada dia més forta. Harry Potter és només un més exemple d'aquesta relació i així s'ha pogut confirmar arran de les anàlisis fets, però també El Senyors dels Anells o la sèrie Joc de Trons.

A partir del segon objectiu "Conèixer l'impacte de la saga de J. K. Rowling en el turisme del Regne Unit i la resta del món" s'han analitzat cada una de les localitzacions on es van gravar escenes de la pel·lícula. Es pot confirmar amb la realització de la recerca que Harry Potter ha incrementat les visites de les localitzacions on es va gravar. Des del castell d'Alnwick, passant per la ciutat d'Oxford i la de Londres, fins als Cliffs of Moher, s'ha notat l'impacte de la saga.

Finalment i a partir del tercer objectiu "Conèixer l'oferta turística lligada a Harry Potter que encara perdura i que es crea en l'actualitat", s'ha pogut veure com aquest impacte que va transcorre en el moment de l'estrena de les pel·lícules, segueix existint encara ara. Els productes que van sorgir mentre encara s'estrenaven les pel·lícules, persisteixen i a més a més, es segueixen creant productes oficials i no-oficials relacionats amb la saga.

A l'hora de realitzar el treball, el més complicat ha sigut aconseguir les dades del nombre de visitants en les localitzacions pertinents del Regne Unit. Per internet hi havia molt poques dades del nombre de visitants de les localitzacions analitzades. Vaig intentar contactar amb diverses de les institucions encarregades d'aquestes localitzacions, però arran de la Covid-19, moltes institucions es troben tancades per motius de salut i cap d'aquestes va poder facilitar les dades. Per altra banda, serà curiós saber com afectarà la pandèmia a aquesta tipologia de turisme.

Bibliografía

- ABC. (2017). Quince paisajes de Star Wars que realmente existen. Retrieved April 2, 2020, from ABC website: https://www.abc.es/viajar/top/abci-quince-paisajes-star-wars-realmente-existen-201512142212_noticia.html
- AECOM. (2018). AECOM's Theme Index and Museum Index Reports (2010-2018). Retrieved May 4, 2020, from AECOM website: <https://aecom.com/theme-index/#>
- Annamária, K.-N. (2012). Harry Potter Tourism in Great Britain. Retrieved April 27, 2020, from Buisness Report website: <https://issuu.com/adorjanmary/docs/harrypottertourism>
- BBC. (2016). Harry Potter's magical effect "worth £4bn to London." Retrieved April 27, 2020, from BBC News website: <https://www.bbc.com/news/av/uk-england-london-37501694/harry-potter-s-magical-effect-worth-4bn-to-london>
- Bodleian Libraries. (2020). Tours for individuals | Visit the Bodleian Libraries. Retrieved April 28, 2020, from Visit the Bodleian Libraries website: <https://visit.bodleian.ox.ac.uk/tours/tours-for-individuals>
- Cateridge, J. (2015). Deep Mapping and Screen Tourism: The Oxford of Harry Potter and Inspector Morse. *Humanities*, 4(3), 320–333. <https://doi.org/10.3390/h4030320>
- Cliffs of Moher. (2018). Cliffs of Moher | News. Retrieved May 1, 2020, from Cliffs of Moher website: <https://www.cliffsofmoher.ie/>
- Cliffs of Moher. (2020). Choose Tickets - Cliffs of Moher Experience. Retrieved May 1, 2020, from Cliffs of Moher website: <https://bookings.cliffsofmoher.ie/>
- Coffey, H. (2016). The UK's most POPULAR tourist attraction, and it might surprise you. Retrieved April 26, 2020, from Express: Home of the daily and sunday express website: <https://www.express.co.uk/travel/articles/746516/harry-potter-london-uk-tourist-attraction>

- Craven, S. (2018). Universal Studios Hollywood vs. Orlando: Which is better? Retrieved May 3, 2020, from Azcentral website: <https://eu.azcentral.com/story/travel/destinations/california/2016/07/22/universal-hollywood-orlando-harry-potter/83920906/>
- Durham Cathedral. (2020). Open Treasure | Durham Cathedral. Retrieved April 30, 2020, from Durham Cathedral website: <https://www.durhamcathedral.co.uk/visit-us/open-treasure>
- Edinburgh News. (2018). "Outlander effect" drives boom in visitors. Retrieved May 1, 2020, from Edinburgh News website: <https://www.edinburghnews.scotsman.com/arts-and-culture/outlander-effect-drives-boom-visitors-209108>
- ETurboNews. (2009). Gloucester Cathedral tourism gets a boost from Harry Potter. Retrieved April 27, 2020, from eTurboNews website: <https://www.eturbonews.com/20668/gloucester-cathedral-tourism-gets-boost-harry-potter/>
- Euroscreen, & HumanDigital. (2012). Quantifying Location Placement Value. *Film London*. Retrieved from <http://filmlondon.org.uk/library/documents/QuantifyingLocationPlacement.pdf>
- Failte Ireland. (2011). Visitors to Tourist Attractions 2007-2011. Retrieved May 1, 2020, from Failte Ireland website: [http://www.failteireland.ie/FailteIreland/media/WebsiteStructure/Documents/3_Research_Insights/1_Sectoral_SurveysReports/Visitors_to_Tourist_Attractions_2007-2011-\(Revised-Oct-2012\).pdf?ext=.pdf](http://www.failteireland.ie/FailteIreland/media/WebsiteStructure/Documents/3_Research_Insights/1_Sectoral_SurveysReports/Visitors_to_Tourist_Attractions_2007-2011-(Revised-Oct-2012).pdf?ext=.pdf)
- Gavaldà, J. (2019). La primera película de la historia. Retrieved May 12, 2020, from Historia National Geographic website: https://historia.nationalgeographic.com.es/a/primera-pelicula-historia_14051
- Harry Potter in Concert. (2020). The Harry Potter Film Concert Series. Retrieved May 5, 2020, from Harry Potter in Concert website: <https://www.harrypotterinconcert.com/>

- Harry Potter the Play. (2020). Harry Potter and the Cursed Child. Retrieved May 5, 2020, from Harry Potter The Play website:
<https://www.harrypottertheplay.com/>
- Ho, V. (2009). Harry Potter Now UK's Top Tourist Attraction. Retrieved April 30, 2020, from Huffington Post website: https://www.huffpost.com/entry/harry-potter-now-uks-top_n_236201?guccounter=1
- Jack, I. (2014). How Harry Potter saved one small Highland town's economy. Retrieved May 1, 2020, from The Guardian website: <https://www.theguardian.com/film/2014/jun/07/how-harry-potter-saved-small-highland-towns-economy>
- Johnston. (2018). Harry Potter fans can make "potions" at new Edinburgh cocktail bar. Retrieved May 1, 2020, from inews website: <https://inews.co.uk/inews-lifestyle/food-and-drink/harry-potter-cocktails-edinburgh-514714>
- Luty, J. (2019). Annual revenue of Warner Bros. Studios Tour London - "The Making of Harry Potter" from 2012 to 2017. Retrieved May 2, 2020, from Statista - The Statistic Portal for Market Data, Market Research and Market Studies website: <https://www.statista.com/statistics/646025/harry-potter-studio-tour-london-revenue-uk/>
- Mata, W. (2020). Harry Potter-famed De Vere House in Lavenham is taken off the market. Retrieved April 28, 2020, from Bury Free Press website: <https://www.buryfreepress.co.uk/news/why-this-house-used-in-harry-potter-is-no-longer-for-sale-9098524/>
- Mitchell, B. (2019). Warner Bros Studios Leavesden: revenue growth drives expansion. Retrieved May 2, 2020, from Blooloo website: <https://blooloo.com/news/warner-bros-studios-leavesden-revenue-record-expansion-acquision/>
- MOFFAT Centre. (2010). Visitor Attraction Monitor 2010. *MOFFAT Centre for Travel & Tourism Buisness Development*. Retrieved from <https://www.moffatcentre.com/media/moffatcentre/documents/VAM2010.pdf>

- MOFFAT Centre. (2012). Visitor Attraction Monitor 2012 Overview. *MOFFAT Centre for Travel & Tourism Buisness Development*. Retrieved from [https://www.gcu.ac.uk/media/gcalwebv2/news/Moffat Centre VAM 2012 Overview \(released April 13\).pdf](https://www.gcu.ac.uk/media/gcalwebv2/news/Moffat%20Centre%20VAM%202012%20Overview%20(released%20April%2013).pdf)
- National Trust. (2020). Lacock Abbey, Fox Talbot Museum and Village - Prices. Retrieved April 27, 2020, from Lacock Abbey, Fox Talbot Museum and Village | National Trust website: <https://www.nationaltrust.org.uk/lacock-abbey-fox-talbot-museum-and-village#Prices>
- National Trust. (2019). Annual Reports | Natinal Trust.
- National Trust. (2020). Hardwick - Prices. Retrieved April 28, 2020, from Hardwick | National Trust website: <https://www.nationaltrust.org.uk/hardwick-hall#Prices>
- Olsberg|SPI. (2007). Stately Attraction How Film and Television Programmes Promote Tourism in the UK. *Final Report to UK Film Council, Scottish Screen, EM Media, East Midlands Tourism, Screen East, South West Screen, Film London and Visit London*, (August).
- Oxford Economics. (2012). *The Economic Impact of the UK Film Industry Supported by the British Film Institute, Pinewood Shepperton plc, British Film Commission and Creative England*. (September). Retrieved from <http://www.bfi.org.uk/sites/bfi.org.uk/files/downloads/bfi-economic-impact-of-the-uk-film-industry-2012-09-17.pdf>
- Oxford University. (2020). Tickets and Prices | Christ Church, Oxford University. Retrieved April 28, 2020, from Christ Church, Oxford University website: <https://www.chch.ox.ac.uk/plan-your-visit/tickets-and-prices>
- Papathanassis, A. (2011). *The Long Tail of Tourism: Holiday Niches and their Impact on Mainstream Tourism* (G. Verlag, Ed.). <https://doi.org/10.1007/978-3-8349-6231-7>

- Sabbagh, D. (2010). How Harry Potter brought millions to Britain through the magic of film. Retrieved April 27, 2020, from The Guardian website: <https://www.theguardian.com/business/2010/nov/14/harry-potter-boost-british-film-industry>
- Shumate, S. (2018). A muggle's guide to Harry Potter filming locations in Oxford. Retrieved April 19, 2020, from The wander blogger website: <https://www.thewanderblogger.com/harry-potter-filming-locations-oxford/>
- Simulacre Vuit. (2020). Juego de Escape Andana 9 3/4. Retrieved May 5, 2020, from Simulacre Vuit Room Scape website: <http://roomescapesimulacrevuit.es/juego-escape-room-harry-potter/>
- Smith, M. K. (2003). Issues in cultural tourism studies. In *Issues in Cultural Tourism Studies*. Londres: Routledge.
- Spain Film Comision. (2016). *Declaración de Valladolid para el desarrollo de una estrategia española de fomento del turismo cinematográfico*. Retrieved from <http://www.shootinginspain.info/es/turismo-cinematografico> Valladolid, Espanya. 9 de junio del 2016.
- Statiscs New Zealand. (2020). International Visitor Survey: Place visited (RTO). Retrieved May 16, 2020, from Stats NZ website: <http://nzdotstat.stats.govt.nz/wbos/Index.aspx?DataSetCode=TABLECODE7573#>
- Statista Research Department. (n.d.). Statista - The Statistic Portal for Market Data, Market Research and Market Studies. Retrieved April 27, 2020, from Statista - The Statistic Portal for Market Data, Market Research and Market Studies website: <https://www.statista.com/>
- Sylt, C. (2017). Harry Potter Tour Conjures Up \$435 Million Of Revenue For Time Warner. Retrieved May 2, 2020, from Forbes website: <https://www.forbes.com/sites/csylt/2017/12/06/harry-potter-tour-conjures-up-435-million-of-revenue-for-time-warner/#689a09d369c1>

Topham, G. (2003). Harry Potter is wizard for tourism. Retrieved April 27, 2020, from The Guardian website: <https://www.theguardian.com/media/2003/apr/24/pressandpublishing.theharrypotterfilms>

Universal Orlando Resort. (2020). Park Tickets | Universal Orlando Resort. Retrieved May 3, 2020, from Universal Orlando Resort website: https://www.universalorlando.com/web-store/en/us/park-tickets?days=1&adults=2&children=0&flr=0&_ga=2.170923040.1210136210.1588372738-1741402549.1588372738

Universal Studios Hollywood. (2020). The Wizarding World of Harry Potter™ - Universal Studios Hollywood. Retrieved May 3, 2020, from Universal Studios Hollywood website: <https://www.universalstudioshollywood.com/web/en/us/things-to-do/rides-and-attractions/the-wizarding-world-of-harry-potter>

Universal Studios Japan. (2020). Tickets | Universal Studios Japan | USJ. Retrieved May 4, 2020, from Universal Studios Japan website: <https://www.usj.co.jp/e/ticket/>

Viquièdia. (2020). J. K. Rowling. Retrieved April 22, 2020, from Viquipèdia website: https://en.wikipedia.org/wiki/J._K._Rowling

Viquièdia. (2019). Turisme cinematogràfic. Retrieved February 4, 2020, from Viquipèdia website: https://ca.wikipedia.org/wiki/Turisme_cinematogràfic

Viquièdia. (2020). Dia de l'Orgull Friqui. Retrieved May 16, 2020, from Viquipèdia website: https://ca.wikipedia.org/wiki/Dia_de_l%27Orgull_Friqui

Viquièdia. (2020). Harry Potter. Retrieved May 7, 2020, from Viquipèdia website: https://ca.wikipedia.org/wiki/Harry_Potter

Viquièdia. (2020). National Trust for Places of Historic Interest or Natural Beauty. Retrieved April 28, 2020, from Viquipèdia website: https://en.wikipedia.org/wiki/National_Trust_for_Places_of_Historic_Interest_or_Natural_Beauty

- Visit Britain. (n.d.). 12 lugares de rodaje de la película Harry Potter. Retrieved April 19, 2020, from Oficina de Turismo de Gran Bretaña en España. website: <https://www.visitbritain.com/es/es/12-lugares-de-rodaje-de-la-pelicula-harry-potter>
- Visit Britain. (2018). Film and TV locations as a driver of tourism. *Visit Britain*, (160), 6–7. Retrieved from https://www.visitbritain.org/sites/default/files/vb-corporate/Documents-Library/documents/foresight_160_-_film_and_tv_locations.pdf
- Visit England, & Visit Britain. (2019). Annual Survey of Visits to Visitor Attractions: Archive. Retrieved May 1, 2020, from Visit Britain website: <https://www.visitbritain.org/annual-survey-visits-visitor-attractions-archive>
- Visit Northumberland. (2020). Alnwick Castle | Historic sites in Alnwick | Visit Northumberland. Retrieved April 29, 2020, from Visit Northumberland website: <https://www.visitnorthumberland.com/historic-sites/alnwick-castle>
- Visit Northumberland. (2019). Wizarding week at Alnwick Castle. Retrieved May 5, 2020, from Visit Northumberland website: <https://www.visitnorthumberland.com/news/2019/08/wizarding-week-at-alnwick-castle>
- Visit Orlando. (2019). The Wizarding World of Harry Potter. Retrieved April 1, 2020, from Visit Orlando website: <https://www.visitorlando.com/es/actividades/parques-tematicos/universal-orlando-resort/wizarding-world-harry-potter>
- WarnerBros. (2020). Warner Bros. Studio Tour London - The Making of Harry Potter | Official Site. Retrieved April 26, 2020, from Warner Bros. Studio Tour London - The Making of Harry Potter website: <https://www.wbstudiotour.co.uk/>
- YouGov. (2016). Familiar with Harry Potter. *YouGov*, (200), 1–8. Retrieved from https://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/cumulus_uploads/document/2e0hb7mbmk/tabs_HP_Hogwarts_House_20160128.pdf

Annexes

Annex 1: Opinions sobre l'elecció de la destinació gràcies al turisme cinematogràfic (en percentatge).	84
Annex 2: Enquesta YouGov.	85
Annex 3: Mapa ampliat de Londres amb les localitzacions de Harry Potter...	86

Annex 1: Opinions sobre l'elecció de la destinació gràcies al turisme cinematogràfic (en percentatge).

Països	Alemanya	Argentina	Austràlia	Brasil	Canadà	Corea del sud	Egipte	Estats Units	França	Índia
Han visitat: el cinema/TV van ser el motiu principal de la visita	2%	2%	4%	7%	3%	11%	6%	6%	3%	18%
No han visitat, però estan interessades: el cinema/TV serien el motiu principal	3%	8%	5%	13%	4%	10%	8%	6%	5%	9%
Han visitat: el cinema/TV van tenir certa influència en l'elecció de la destinació	4%	6%	7%	10%	4%	25%	11%	5%	2%	15%
No han visitat, però estan interessades: el cinema/TV tindrien certa influència	29%	42%	24%	50%	31%	42%	37%	34%	29%	37%
Han visitat: el cinema/TV no van tenir cap influència en l'elecció de la destinació	9%	6%	6%	4%	5%	3%	5%	4%	4%	3%
No han visitat, però estan interessades: el cinema/TV no influirien en l'elecció de la destinació	19%	21%	19%	10%	23%	2%	14%	19%	22%	9%
No han visitat i no estan interessades	34%	16%	33%	6%	30%	8%	20%	25%	35%	8%

Països	Itàlia	Japó	Mèxic	Polònia	Regne Unit	Rússia	Sud Àfrica	Suècia	Turquia	Xina	Mitjana general
Han visitat: el cinema/TV van ser el motiu principal de la visita	4%	3%	3%	3%	7%	3%	3%	3%	7%	19%	5,85%
No han visitat, però estan interessades: el cinema/TV serien el motiu principal	5%	7%	13%	3%	4%	3%	6%	3%	9%	9%	6,65%
Han visitat: el cinema/TV van tenir certa influència en l'elecció de la destinació	5%	7%	7%	6%	7%	9%	8%	4%	7%	28%	8,85%
No han visitat, però estan interessades: el cinema/TV tindrien certa influència	35%	25%	46%	36%	25%	40%	40%	25%	48%	31%	35,3%
Han visitat: el cinema/TV no van tenir cap influència en l'elecció de la destinació	7%	5%	4%	12%	8%	11%	5%	8%	1%	1%	5,55%
No han visitat, però estan interessades: el cinema/TV no influirien en l'elecció de la destinació	21%	2%	16%	16%	18%	23%	26%	24%	15%	1%	16%
No han visitat i no estan interessades	23%	52%	10%	23%	31%	11%	12%	33%	14%	11%	21,75%

Font: Elaboració pròpia a partir de *Film and TV locations as a driver of tourism* (Visit Britain, 2018)

Annex 2: Enquesta YouGov.

YouGov

January 26 - 28, 2016

1. Familiar with Harry Potter

Have you read any of the Harry Potter books or seen any of the Harry Potter movies?

	Total	Gender		Age (4 category)				Race (4 category)			
		Male	Female	Under 30	30-44	45-64	65+	White	Black	Hispanic	Other
Yes	54%	54%	54%	79%	56%	46%	36%	52%	47%	54%	72%
No	45%	46%	45%	20%	44%	53%	63%	46%	53%	45%	28%
Not sure	1%	1%	1%	1%	1%	2%	0%	2%	—	1%	—
Totals	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
(Unweighted N)	(999)	(478)	(521)	(190)	(265)	(399)	(145)	(680)	(120)	(121)	(78)

	Total	Party ID (3 category)			Family Income (3 category)				Census Region			
		Democrat	Independent	Republican	Under \$50K	\$50-100K	\$100K or more	Prefer not to say	Northeast	Midwest	South	West
Yes	54%	55%	57%	46%	54%	54%	51%	54%	52%	55%	48%	64%
No	45%	44%	42%	53%	44%	46%	49%	44%	48%	43%	52%	34%
Not sure	1%	1%	1%	1%	2%	0%	—	1%	0%	2%	0%	2%
Totals	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
(Unweighted N)	(999)	(363)	(398)	(238)	(491)	(255)	(118)	(135)	(187)	(248)	(379)	(185)

Annex 3: Mapa ampliada de Londres amb les localitzacions de Harry Potter.

A MAP OF

HARRY POTTER

IN LONDON

From King's Cross station to the Reptile House at London Zoo, our city is filled with locations from the world of Harry Potter. With 'The Cursed Child' opening in the West End we got our friends at official Potter site Pottermore to help us create the ultimate wizard map of the city. Now grab your broomstick and go explore

LOCATIONS MENTIONED IN THE BOOKS

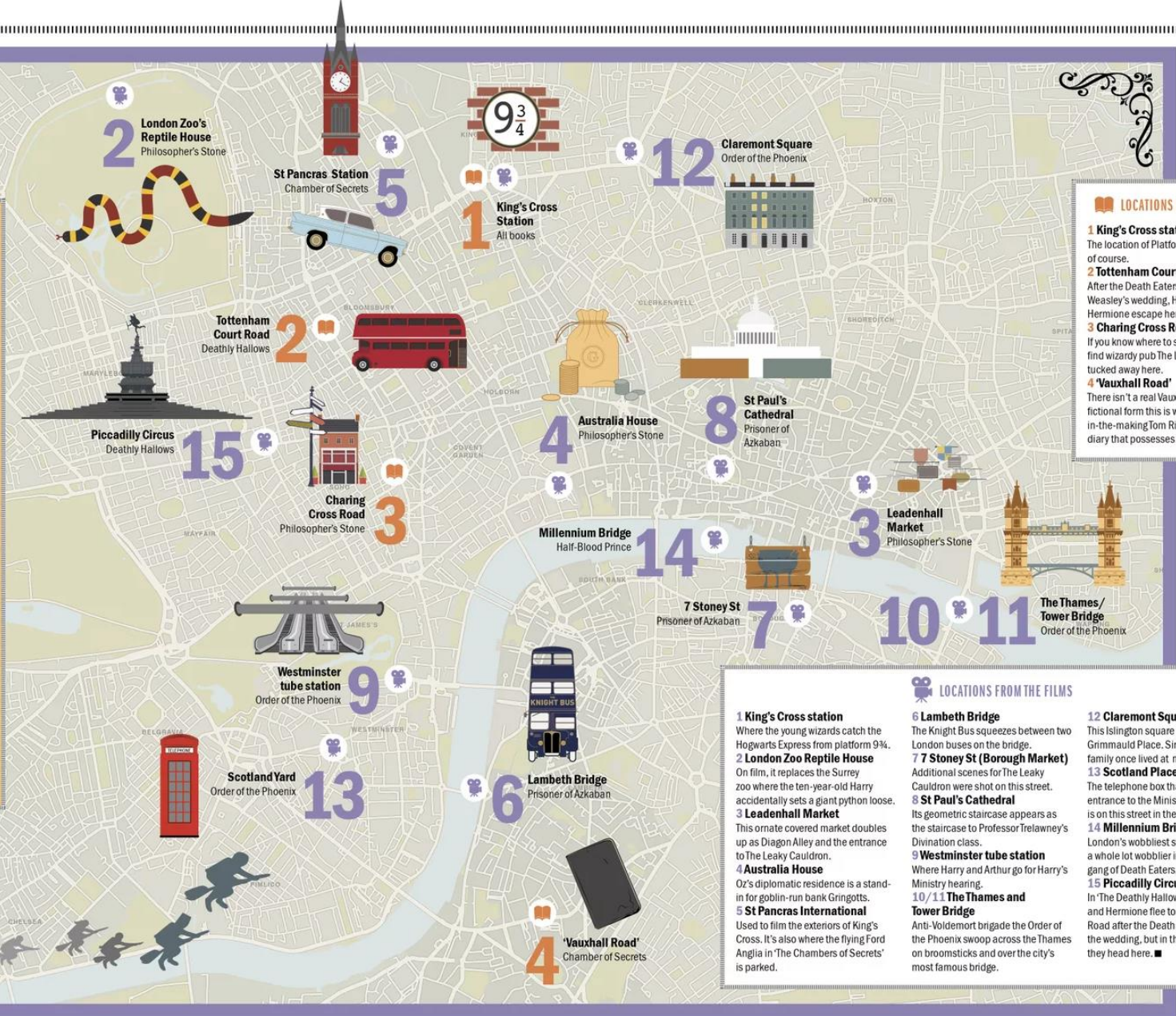

SHOOTING LOCATIONS FROM THE FILMS

Pottermore

from J.K. Rowling

LOCATIONS IN THE BOOKS

- 1 King's Cross station**
The location of Platform 9¾, of course.
- 2 Tottenham Court Road**
After the Death Eaters invade Bill Weasley's wedding, Harry, Ron and Hermione escape here.
- 3 Charing Cross Road**
If you know where to seek it out, you'll find wizardry pub The Leaky Cauldron tucked away here.
- 4 'Vauxhall Road'**
There isn't a real Vauxhall Road, but in fictional form this is where bad-dude-in-the-making Tom Riddle buys the diary that possesses Ginny Weasley.

LOCATIONS FROM THE FILMS

- 1 King's Cross station**
Where the young wizards catch the Hogwarts Express from platform 9¾.
- 2 London Zoo Reptile House**
On film, it replaces the Surrey zoo where the ten-year-old Harry accidentally sets a giant python loose.
- 3 Leadenhall Market**
This ornate covered market doubles up as Diagon Alley and the entrance to The Leaky Cauldron.
- 4 Australia House**
Oz's diplomatic residence is a stand-in for goblin-run bank Gringotts.
- 5 St Pancras International**
Used to film the exteriors of King's Cross. It's also where the flying Ford Anglia in 'The Chambers of Secrets' is parked.
- 6 Lambeth Bridge**
The Knight Bus squeezes between two London buses on the bridge.
- 7 7 Stoney St (Borough Market)**
Additional scenes for The Leaky Cauldron were shot on this street.
- 8 St Paul's Cathedral**
Its geometric staircase appears as the staircase to Professor Trelawney's Divination class.
- 9 Westminster tube station**
Where Harry and Arthur go for Harry's Ministry hearing.
- 10/11 The Thames and Tower Bridge**
Anti-Voldemort brigade the Order of the Phoenix swoop across the Thames on broomsticks and over the city's most famous bridge.
- 12 Claremont Square**
This Islington square stands in for Grimmauld Place. Sirius Black's family once lived at number 12.
- 13 Scotland Place**
The telephone box that is the entrance to the Ministry of Magic is on this street in the film.
- 14 Millennium Bridge**
London's wobbliest structure is made a whole lot wobblier in an attack by a gang of Death Eaters.
- 15 Piccadilly Circus**
In 'The Deathly Hallows', Harry, Ron and Hermione flee to Tottenham Court Road after the Death Eaters invade the wedding, but in the film version they head here. ■

LOCATIONS IN THE BOOKS

- 1 King's Cross station**
The location of Platform 9¾, of course.
- 2 Tottenham Court Road**
After the Death Eaters invade Bill Weasley's wedding, Harry, Ron and Hermione escape here.
- 3 Charing Cross Road**
If you know where to seek it out, you'll find wizardry pub The Leaky Cauldron tucked away here.
- 4 'Vauxhall Road'**
There isn't a real Vauxhall Road, but in fictional form this is where bad-dude-in-the-making Tom Riddle buys the diary that possesses Ginny Weasley.

Harry Potter

I EL SEU EFECTE CINEMATOGRAFIC EN EL TURISME

Judit Vinyals Santacana

Treball de Fi de Grau

dirigit pel Sr. Joaquim Queralt Basterra

Grau de Turisme

Vila-seca

2020

**FACULTAT DE TURISME
i GEOGRAFIA**

Universitat Rovira i Virgili

